

CODUL EDUCAȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA

Titlul I Dispoziții generale

Capitolul I. Domeniul de reglementare

Articolul 1. Scopul Codului educației al Republicii Moldova

Scopul Codului educației al Republicii Moldova (în continuare – Cod) constă în asigurarea cadrului juridic de proiectare, organizare, funcționare și dezvoltare a sistemului de educație din Republica Moldova.

Articolul 2. Cadrul legal al sistemului educației

(1) Raporturile juridice din sfera educației se reglementează prin Constituția Republicii Moldova, prin prezentul Cod și prin alte acte normative în vigoare.

(2) Raporturile juridice din sfera educației se reglementează, totodată, de tratatele internaționale: Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, Carta Socială Europeană, Convenția Internațională privind Eliminarea tuturor Formelor de Discriminare Rasială (ICERD), Carta Națiunilor Unite, Declarația universală a drepturilor omului, Declarația Națiunilor Unite privind Eliminarea tuturor Formelor de Discriminare față de Femei (CEDAW), Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului (CDC), Convenția UNESCO privind lupta împotriva discriminării în domeniul învățământului, Declarația Procesului de la Bologna etc.

(3) În cazul în care tratatele internaționale în domeniul educației, la care Republica Moldova este parte, stabilesc alte norme decât cele prevăzute în prezentul Cod, se aplică normele tratatelor internaționale.

Articolul 3. Noțiuni de bază și definiții

În sensul prezentului Cod, se definesc următoarele noțiuni de bază:

centru comunitar – instituție de învățământ preșcolar alternativă cu un pachet redus de servicii, creată în localitățile unde nu pot fi înființate creșe, grădinițe;

certificare – proces de validare formală a competențelor obținute în urma unei proceduri standard de evaluare;

ciclu – secvență de formare, în învățământul superior, cu durata stabilită, încheiată cu evaluarea finală respectivă, cu acordarea calificării profesionale și/sau a unui titlu, a actului de studii respectiv;

credit – unitate de măsură convențională a cantității de muncă, pretinsă unui student/cadru didactic, sub toate formele ei, pentru promovarea unui curs/program de formare;

educația adulților – componentă a educației permanente, care asigură accesul continuu al ființei umane la știință, informație, cultură, în vederea adaptării flexibile la noile realități socioeconomice în permanentă schimbare și dezvoltării ansamblului de capacități necesare pentru realizarea calitativă a activității profesionale, pentru participarea activă în viața societății, pentru construirea unei vieți productive în orice domeniu;

educația incluzivă – acțiuni de dezvoltare și valorificare a resurselor, experiențelor existente și de asigurare a diferitor forme de servicii și de sprijin pentru persoanele excluse/marginalizate, oferind oportunități și șanse egale de a beneficia de drepturile fundamentale ale omului la dezvoltare și educație;

formare profesională – proces de instruire, în urma căruia se obține o calificare, atestată printr-un certificat sau o diplomă, eliberate în condițiile legii;

instituție de circumscripție – instituție de învățământ general, creată în raza unei subdiviziuni a unei unități administrativ-teritoriale;

învățământ formal – învățământ instituționalizat, structurat în mod ierarhic, gradat cronologic, organizat și condus de organul central de specialitate al administrației publice;

învățământ nonformal – acțiuni de educație/formare, desfășurate prin activități proiectate neformalizat în afara procesului didactic/de formare ca atare (cercuri, ansambluri, cluburi, tabere, concursuri, excursii, conferințe, întruniri, expoziții etc.), prin implicarea unor cadre didactice specializate (educator, diriginte, consultant, psiholog, metodist etc.);

învățământ informal – influențe educaționale/de formare, care se produc permanent asupra personalității umane în context familial, comunitar, social, informațional etc. și care au efecte pedagogice neproiectate;

mobilitate academică – proces de încadrare a studenților și a personalului didactic în programe de studii și de cercetare, realizate în conformitate cu legislația în vigoare, bazate pe recunoașterea titlurilor, gradelor și calificărilor;

psihopedagog - specialist deținător al unui sistem de competențe necesar implicării în procesul educațional al persoanelor de diverse vârste prin susținerea elevilor în procesul de adaptare și integrare școlară și diagnosticare a particularităților individuale (fiind în funcția de psiholog școlar), realizarea consilierii în carieră a copiilor, adolescenților și adulților (fiind în funcția de consilier în carieră), organizarea activităților educative și agrement (fiind în funcția de pedagog social);

psihopedagog pentru recuperare – specialist, care se ocupă cu activitatea corecțional-recuperatorie (formarea comunicării verbale, dezvoltarea deprinderilor de percepție auditivă, dezvoltarea sferei cognitive);

specialitate – complex de competențe profesionale, obținute prin instruire într-un anumit domeniu.

Articolul 4. Politica de stat în domeniul educației

(1) Educația reprezintă prima prioritate națională și factorul primordial al dezvoltării durabile a societății, bazată pe cunoaștere.

(2) Prin politica sa în domeniul educației, statul asigură :

- a) dreptul fundamental indispensabil pentru exercitarea celorlalte drepturi ale omului;
- b) mecanismul de bază de producere și dezvoltare a capitalului uman;
- c) realizarea idealului și a obiectivelor educaționale, formarea conștiinței și identității naționale, promovarea valorilor general-umane și a aspirațiilor societății de integrare europeană.

Articolul 5. Funcțiile de bază ale educației

Sistemul de educație are următoarele funcții de bază:

- a) formarea dinamică, păstrarea, producerea și transmiterea valorilor științei, culturii și experienței sociale;
- b) satisfacerea și corelarea cerințelor educaționale ale cetățeanului și ale societății;
- c) formarea potențialului uman și asigurarea calității vieții și bunăstării poporului;

d) dezvoltarea culturii naționale, promovarea dialogului intercultural, a spiritului de toleranță, nediscriminării și incluziunii sociale.

e) formarea competențelor și atitudinilor necesare pentru socializare și realizare profesională.

Capitolul II. Principiile educației

Articolul 6. Principii fundamentale

Educația se întemeiază pe următoarele principii:

- a) realizarea dreptului la educație fără nici o deosebire de rasă sau rasă percepută, culoare, sex, vîrstă, limbă, religie sau credință, opinii politice sau de alt tip, naționalitate, statut social sau origine etnică, proprietate, particularități genetice, statut de minoritate, statut de dizabilitate sau alt statut;
- b) asigurarea calității educației;
- c) dezvoltarea anticipată a calității factorului uman ;
- d) centrarea pe valorile general-umane, naționale și științifice universale;
- e) relevanța pentru necesitățile de dezvoltare personală și social-economică;
- f) învățarea pe parcursul întregii vieți;
- g) centrarea pe cel ce învață;
- h) interculturalitatea și transculturalitatea;
- i) laicitatea învățămîntului.

Articolul 7. Principiile organizării și funcționării sistemului educației

Sistemul educației se întemeiază pe următoarele principii de funcționare și organizare:

- a) unitatea și integralitatea spațiului educațional;
- b) descentralizarea și autonomia instituțională;
- c) eficiența managerială și financiară;
- d) nonprofitul;
- e) transparența și răspunderea publică;
- f) incluziunea;
- g) interacțiunea educației formale, nonformale și informale;
- h) asigurarea coerenței și sinergiei activităților de formare și de cercetare;
- i) participarea și responsabilitatea comunității, părinților și a altor actori sociali interesați;
- j) susținerea și promovarea personalului didactic, asigurarea protecției sociale în conformitate cu normele legale.

Capitolul III. Idealul și finalitățile educaționale

Articolul 8. Idealul educațional

Idealul educațional constă în formarea și dezvoltarea integrală a personalității, din perspectiva exigențelor culturale, axiologice, social-economice, științifice și politice ale societății democratice pentru asumarea unui ansamblu de valori necesare propriei dezvoltări, realizării personale și integrării sociale și profesionale într-o societate a cunoașterii, în contextul valorilor europene și general-umane.

Articolul 9. Finalitățile educaționale

(1) Educația are ca finalitate principală formarea și dezvoltarea unui sistem de competențe, care include o integralitate polifuncțională de cunoștințe, capacități și valori.

- (2) Educația urmărește:
- a) formarea abilităților de a învăța pe parcursul întregii vieți;
 - b) formarea și dezvoltarea unui sistem de valori educaționale, sociale, științifice, profesionale etc.;
 - c) cultivarea dragostei față de țară și a atașamentului față de tradițiile naționale, educarea spiritului civic și al toleranței;
 - d) formarea și dezvoltarea abilității de comunicare eficientă în limba română și cel puțin în una din limbile de circulație internațională în diferite contexte – educaționale, culturale, profesionale, științifice etc.;
 - e) formarea abilităților de integrare pe piața forței de muncă și de realizare a carierei profesionale;
 - f) educația pentru democrație;
 - g) educația pentru drepturile omului;
 - h) educarea sentimentului demnității personale și a respectului față de demnitatea altora;
 - i) cultivarea și promovarea modului sănătos de viață;
 - j) formarea conștiinței ecologice și a responsabilității pentru protecția mediului;
 - k) educarea rezistenței la condițiile în continuă schimbare, acceptarea și promovarea inovațiilor în diferite domenii;
 - l) cultivarea respectului față de egalitatea în drepturi și responsabilități ale femeilor și bărbaților;
 - m) formarea abilităților de antreprenariat, activism, autorealizare, autoformare;
 - n) formarea cetățeanului activ;
 - o) formarea abilităților de incluziune educațională și socială.

Capitolul IV. Organizarea sistemului educației

Articolul 10. Asigurarea priorității educației

- (1) Învățământul public este gratuit. Pentru unele activități și programe de studii se pot percepe taxe în condițiile stabilite de legislația în vigoare. Pachetul de servicii educaționale și sociale acordate de stat gratuit pentru fiecare nivel al sistemului de învățământ se aprobă de Guvern.
- (2) Finanțarea sistemului de învățământ va constitui cel puțin 8% din Produsul Intern Brut.
- (3) Învățământul este susținut:
- a) de la bugetul de stat și ale unităților administrativ-teritoriale;
 - b) prin achitări de taxe, donații, sponsorizări;
 - c) din surse proprii, programe regionale și internaționale;
 - d) din alte surse legale.
- (4) Statul susține persoanele cu necesități și cerințe educaționale speciale, elevii și studenții cu performanțe remarcabile.
- (5) Statul asigură protecția socială a personalului didactic din sistemul de învățământ, în condițiile legislației în vigoare.
- (6) Salariul minim în învățământ, pentru o normă didactică, nu poate fi mai mic decât salariul mediu pe economia națională.
- (7) Statul garantează facilități de impozitare a persoanelor juridice, indiferent de forma organizațională și forma de proprietate, precum și a persoanelor fizice, inclusiv și din străinătate, care investesc mijloacele proprii în dezvoltarea sistemului de educație, în condițiile legislației în vigoare.

Articolul 11. Accesul la educație

(1) Cetățenii Republicii Moldova au drepturi egale de acces la educație și formare profesională inițială și continuă prin sistemul național de învățământ, în condițiile prezentului Cod.

(2) Statul promovează și susține învățarea pe parcursul întregii vieți.

(3) Admiterea în instituțiile de învățământ, transferarea elevilor și a studenților dintr-un tip de instituție de învățământ în altul, se realizează în condițiile stabilite de Ministerul Educației.

(4) Cetățenii altor state, precum și apatrizii, au acces la educație prin sistemul național de învățământ, în condițiile prezentului Cod.

Articolul 12. Învățământul obligatoriu

(1) Învățământul obligatoriu în Republica Moldova este de 9 clase.

(2) Obligația de a frecventa învățământul general, la forma de zi, încetează la vârsta de 16 ani.

Articolul 13. Limba de instruire în sistemul de învățământ

(1) Educația, prin sistemul național de învățământ, se desfășoară în limba română și, după caz, în limbile minorităților naționale.

(2) Statul garantează dreptul constituțional al persoanei de a alege limba de educare și instruire la toate nivelurile de studiu, formele și tipurile de învățământ, în funcție de solicitări și posibilitățile sistemului de învățământ.

(3) Studiarea limbii române este obligatorie în toate instituțiile de învățământ de orice nivel și este reglementată de standardele educaționale de stat.

(4) Statul asigură condițiile necesare pentru studiarea limbii române în instituțiile de învățământ.

Articolul 14. Dialogul social

(1) În sistemul național de educație este promovat dialogul social, precum și dezvoltarea și valorificarea parteneriatelor instituțiilor de învățământ cu comunitatea, societatea civilă și cu mediul de afaceri, realizate în condițiile legislației în vigoare.

(2) Ministerul Educației proiectează și aplică strategiile naționale de dezvoltare a sistemului de educație, în baza consultărilor cu instituțiile și autoritățile administrației publice centrale și locale și cu principalii parteneri sociali.

(3) Partenerii sociali din domeniul educației inițiază negocieri colective privind elaborarea și semnarea contractelor colective de muncă, convenției colective, consultări reciproce în problemele ce țin de reglementarea raporturilor de muncă și perfecționarea legislației muncii.

Articolul 15. Fundamentele științifice, metodologice și axiologice ale sistemului de educație

(1) Fundamentarea științifică, metodologică și axiologică a sistemului de educație se asigură de Ministerul Educației, Academia de Științe a Moldovei, instituțiile de învățământ superior și alte instituții abilitate.

(2) Fundamentele științifice, metodologice și axiologice constituie temeiul modernizării și reformării sistemului de educație.

Titlul II **Sistemul de educație**

Capitolul I. Dispoziții comune

Articolul 16. Sistemul de educație

Sistemul de educație reprezintă ansamblul instituțiilor/organizațiilor (educaționale, economice, politice, științifice, culturale) și al comunităților umane (familie, popor, națiune, grupuri profesionale, mass-media etc.), care, în mod direct sau indirect, explicit sau implicit, realizează anumite funcții educaționale, asigurând procesul de formare/dezvoltare a personalității umane în plan formal/nonformal/ informal.

Articolul 17. Sistemul de învățământ

(1) Sistemul de învățământ reprezintă principalul subsistem al sistemului de educație, care include rețeaua instituțiilor de învățământ, de diferite tipuri de proprietate și forme organizatorico-juridice.

(2) Instituțiile de învățământ sunt persoane juridice și funcționează în condițiile legii.

Capitolul II. Organizarea sistemului de învățământ

Articolul 18. Structura sistemului de învățământ

(1) Sistemul de învățământ este structurat pe niveluri și cicluri:

- a) nivelul 0 – educație timpurie și învățământ preșcolar;
- b) nivelul I – învățământ primar;
- c) nivelul II – învățământ gimnazial;
- d) nivelul III:
 - învățământ liceal;
 - învățământ vocațional/tehnic secundar (școala vocațional/tehnică, liceul vocațional/tehnic);
- e) nivelul IV – învățământ vocațional/tehnic postsecundar (colegiu);
- f) nivelul V – învățământ superior:
 - ciclul I: învățământ superior de licență;
 - ciclul II: învățământ superior de masterat;
- g) nivelul VI – învățământ superior:
 - ciclul III: învățământ superior de doctorat.

Articolul 19. Formele de organizare a învățământului

Învățământul se poate desfășura ca învățământ de zi, învățământ la distanță, învățământ cu frecvență redusă, instruire individuală, învățământ la domiciliu, autoinstruire, învățământ mixt.

Articolul 20. Tipurile instituțiilor de învățământ

(1) Instituțiile de învățământ se clasifică, după cum urmează:

- a) instituție de educație timpurie și învățământ preșcolar – creșă, creșă de tip familial, grădiniță, creșă-grădiniță, grădiniță de tip familial, centru comunitar;
- b) instituție de învățământ primar – școală primară;
- c) instituție de învățământ secundar general – gimnaziu, liceu;

- d) instituție de învățământ vocațional/tehnic – școală vocațional/tehnică, liceu vocațional/tehnic, colegiu;
 - e) instituție de învățământ superior – universitate, academie de studii, institut;
 - f) instituții specializate de formare continuă;
 - g) instituție de învățământ extrașcolar – centru de creație, club sau instituție de profil, tabără școlară;
 - h) instituție de învățământ de artă sau sport – școală de muzică, de artă, de sport etc.;
 - i) instituție pentru copii cu cerințe educaționale speciale.
- (2) În funcție de condițiile și necesitățile locale, pot fi create și instituții de învățământ de tipul:
- a) școală-grădiniță;
 - b) centru comunitar;
 - c) instituție de circumscripție.
- (3) În funcție de tipul de proprietate, instituțiile de învățământ se clasifică după cum urmează:
- a) instituții de învățământ publice;
 - b) instituții de învățământ private.

Articolul 21. Fondarea instituțiilor de învățământ

(1) Instituțiile de învățământ general publice sînt înființate, reorganizate și lichidate la inițiativa autorităților administrației publice locale, a autorităților administrației publice centrale și a instituțiilor publice, cu acordul Ministerului Educației.

(2) Instituțiile publice de învățământ rezidențial, instituțiile de învățământ vocațional/tehnic, instituțiile de învățământ superior sînt înființate, reorganizate și lichidate de Guvern, la inițiativa autorităților administrației publice locale, a autorităților administrației publice centrale, precum și a instituțiilor publice.

(3) Instituțiile de învățământ private pot fi înființate, reorganizate în formele prevăzute de legislația civilă pentru organizațiile necomerciale sau pot fi lichidate, la inițiativa persoanelor fizice sau juridice, cu acordul Ministerului Educației. În denumirea instituției de învățământ private se va specifica tipul acesteia.

(4) Instituțiile de învățământ private acreditate fac parte din sistemul național de învățământ și educație și se supun dispozițiilor prezentului Cod.

Articolul 22. Procesul de învățământ

(1) Procesul de învățământ, indiferent de tipul de proprietate și forma organizatorico-juridică a instituțiilor de învățământ, se desfășoară în baza standardelor educaționale, Curriculumului național, manualelor și ghidurilor metodologice, aprobate de Ministerul Educației, angajînd resurse umane, didactice, logistice, tehnologice.

(2) Procesul de învățământ reprezintă principalul subsistem al sistemului de învățământ, specializat în proiectarea și realizarea obiectivelor educaționale generale, specifice și concrete, operaționalizabile la nivelul activităților didactico-educative desfășurate, de regulă, într-un cadru educațional instituționalizat.

(3) Instituțiile de învățământ private și de alternativă pot aplica programe, planuri de studii și metodici educaționale proprii, conform standardelor educaționale de stat.

(4) Durata anului de studiu, a stagiilor profesionale, a sesiunilor de examinare, a vacanțelor se stabilește prin Planul-cadru pentru fiecare nivel de învățământ.

Articolul 23. Sistemul de notare

(1) Notarea reprezintă actul de decizie asumat de profesor în cadrul activității de evaluare didactică, după realizarea integrală a acțiunilor de măsurare cantitativă și de apreciere calitativă a gradului și a modului în care elevul/studentul realizează obiectivele curriculare.

(2) În sistemul de învățământ se aplică scara de notare din 10 puncte.

(3) În sistemul de învățământ pot fi aplicate și alte calificative:

a) „admis”, „respins”;

b) „excelent”, „bine”, „satisfăcător”, „nesatisfăcător”.

(4) Aprecierea competențelor elevilor în învățământul primar se face cu calificativele „satisfăcător”, „bine” și „excelent” în clasele I-II și cu note de la „10” la „1” - în clasele III-IV, în învățământul gimnazial și liceal – cu note de la „10” la „1”, precum și cu calificativul „admis”, „respins”.

(5) Competențele apreciate cu notele 4, 3, 2, 1 și „respins” sînt considerate nesatisfăcătoare.

(6) Procesul de evaluare și notare se realizează în conformitate cu Regulamentul-cadru, aprobat de Ministerul Educației.

(7) În învățământul superior, paralel cu sistemul național de calificative, se aplică și scala de notare, conform Sistemului European de Credite Transferabile, cu calificative recomandate (A, B, C, D, E, FX, F), necesare pentru completarea suplimentelor la diplomă și pentru asigurarea mobilității academice, după cum urmează:

A - 9,01-10,0

B - 8,01-9,0

C - 7,01-8,0

D - 6,01-7,0

E - 5,0-6,0

FX - 3,01-4,99

F - 1-3,0

Articolul 24. Resursele sistemului de învățământ

(1) Resursele educaționale reprezintă ansamblul capacităților umane și materiale angajate în activitatea de formare-dezvoltare permanentă a personalității, organizată la nivelul sistemului de învățământ.

(2) Investițiile în resursele educaționale (umane, materiale, financiare, informaționale, manageriale) determină calitatea sistemului de învățământ și reprezintă priorități ale politicii statului în domeniul social.

(3) Valorificarea resurselor educaționale în cadrul sistemului de învățământ se realizează la nivelul raportului dintre educația formală-nonformală-informală și al raportului dintre nivelurile sistemului de învățământ.

(4) Raporturile de valorificare a resurselor educaționale la nivel de sistem se stabilesc de Ministerul Educației.

Articolul 25. Managementul sistemului de învățământ

(1) Managementul sistemului de învățământ reprezintă conducerea globală, optimă, strategică și operațională a învățământului și se realizează la nivel național, teritorial și instituțional.

(2) Managementul sistemului de învățământ se axează pe principiile fundamentale și cele de organizare a învățământului, stipulate în Titlul I al prezentului Cod, avînd și următoarele principii specifice:

a) principiul conducerii globale și strategice prin elaborarea și aplicarea Programelor strategice de dezvoltare a învățământului la nivel național, teritorial și instituțional;

- b) principiul conducerii eficiente prin acțiuni de informare-evaluare-comunicare managerială;
- c) principiul autonomiei instituționale;
- d) principiul conducerii dinamice și complexe, care vizează interdependența funcțiilor și structurilor manageriale;
- e) principiul caracterului democratic și al conducerii participative;
- f) principiul inovării permanente a sistemului managerial educațional.

(3) Competențele organelor/structurilor manageriale centrale și teritoriale se stabilesc prin prezentul Cod, iar competențele structurilor manageriale instituționale – prin regulamentul-tip, regulamentele instituționale, cartea universitară (pentru instituțiile de învățământ superior), aprobate în condițiile legii.

(4) Autoritatea de stat care elaborează, promovează și monitorizează implementarea politicii naționale în domeniul educației este Ministerul Educației.

(5) Funcțiile de monitorizare și evaluare externă a calității educației în învățământul superior și în cercetare, de acreditare a programelor de formare inițială și continuă oferite de prestatorii de servicii educaționale, sînt exercitate de Agenția Națională de Evaluare a Calității în Învățământul Superior și în Cercetare, structură autonomă, instituită prin hotărîre de Guvern.

(6) Agenția Națională de Evaluare a Calității în Învățământul Superior și în Cercetare activează în baza unui Regulament, coordonat cu Ministerul Educației și aprobat de Guvern.

(7) Funcțiile de promovare a politicilor de cercetare, inovare și transfer tehnologic la nivel național, de management general al cercetării sînt exercitate de Agenția Națională pentru Cercetare, Inovare și Transfer Tehnologic, instituită prin hotărîre de Guvern.

(8) Agenția Națională pentru Cercetare, Inovare și Transfer Tehnologic activează în baza unui Regulament, aprobat de Guvern.

(9) La nivel republican funcționează:

a) Colegiul Ministerului Educației, prezidat de ministru. Componența nominală a Colegiului se aprobă prin hotărîre de Guvern;

b) Congresul republican al personalului din sistemul de învățământ, convocat în condițiile stabilite de Ministerul Educației.

Articolul 26. Actele de studii

(1) Instituțiile de învățământ gimnazial, liceal, vocațional/tehnic și superior (ciclul I, ciclul II și ciclul III), de formare continuă eliberează persoanelor, care au susținut examenele de absolvire, acte de studii conform formularelor elaborate și aprobate de Ministerul Educației.

(2) Modelele actelor de studii se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Actele eliberate de alte entități juridice nu sînt recunoscute.

(3) În cazul în care instituția de învățământ privată nu a fost acreditată pe parcursul anului de studiu, absolvenții anului de studiu respectiv vor susține, cu aprobarea Ministerului Educației, examenele de absolvire în cadrul unei instituții de învățământ acreditate, conform metodologiilor stabilite de Ministerul Educației.

(4) Actele de studii aprobate de Ministerul Educației conferă titularului dreptul de continuare a studiilor sau de încadrare în cîmpul muncii, conform calificării obținute, și se eliberează gratuit pentru învățământul general.

(5) Actele de studii în învățământul general, vocațional/tehnic secundar (școală vocațional/tehnică, liceu vocațional/tehnic) se completează în limba română. În învățământul vocațional/tehnic postsecundar (colegiu), superior, doctorat și postdoctorat, actele de studii se completează și în una din limbile de circulație internațională.

(6) La finalizarea fiecărui nivel și ciclu de învățământ se eliberează următoarele acte de studii:

- a) instituție de învățământ gimnazial – certificat de studii gimnaziale;
- b) instituție de învățământ liceal – diplomă de bacalaureat;
- c) instituție de învățământ vocațional/tehnic:
 - școală vocațional/tehnică – certificat de studii vocațional/tehnice;
 - liceu vocațional/tehnic – diploma de bacalaureat, certificat de calificare;
 - colegiu – diplomă de studii vocațional/tehnice;
- d) instituție de învățământ superior:
 - ciclul I – diplomă de studii superioare de licență;
 - ciclul II – diplomă de studii superioare de masterat;
 - ciclul III – diploma de studii superioare de doctorat;
- e) postdoctorat – diplomă de doctor habilitat;
- f) instituție de învățământ de arte sau de sport – act de studii conform nivelului de învățământ și certificat de calificare profesională;
- g) instituție de învățământ continuu – adeverință de participare, certificat de perfecționare/specializare, diplomă de recalificare profesională.

(7) În cazul în care absolventul nu a finalizat studiile de nivelul respectiv, i se eliberează certificatul corespunzător, valabil pentru continuarea studiilor, de modelul aprobat de Ministerul Educației.

(8) Funcția de informare, recunoaștere și echivalare a studiilor, a actelor de studii și a calificărilor este în competența Ministerului Educației, în conformitate cu convențiile internaționale și recomandările structurilor europene de specialitate.

Titlul III **Învățământul general**

Capitolul I. Definirea și structura învățământului general

Articolul 27. Dispoziții comune

(1) Învățământul general este subsistemul sistemului de educație care include ansamblul instituțiilor de învățământ specializate în realizarea funcțiilor de formare și dezvoltare a competențelor necesare pentru integrare socială a fiecăruia și continuarea studiilor la următorul nivel.

(2) Educația timpurie, învățământul preșcolar, primar, gimnazial și liceal constituie învățământul general.

(3) Educația incluzivă se desfășoară în instituțiile sistemului de învățământ la toate nivelurile acestuia, în care se încadrează persoanele cu cerințe educaționale speciale.

(4) La nivelul învățământului preșcolar, primar și gimnazial, pe lângă instituțiile de învățământ se organizează servicii logopedice, de asistență psihopedagogică și socială, kinetoterapie etc. școlare/ interșcolare, ca structuri de suport pentru incluziunea educațională și socială a persoanelor cu cerințe educaționale speciale.

(5) În instituțiile penitenciare se creează clase/grupe de instruire a deținuților pentru absolvirea învățământului obligatoriu, afiliate instituțiilor de învățământ în aria amplasării penitenciarelor.

Articolul 28. Structura învățământului general

(1) Învățământul general include:

- a) educația timpurie și învățământul preșcolar: grupa mică; grupa mijlocie; grupa mare; grupa mixtă, grupa pregătitoare pentru școală;
- b) învățământul primar: clasele I-IV;
- c) învățământul gimnazial: clasele V-IX;
- d) învățământul liceal: clasele X-XII.

(2) Învățământul general include și alte forme: cu funcții complementare (învățământ extrașcolar), de recuperare (învățământ pentru copii cu cerințe educaționale speciale), învățământ de arte și sport.

Articolul 29. Organizarea învățământului general

(1) În învățământul general procesul de instruire se realizează în grupe sau clase, conform normativelor, după cum urmează:

- a) în învățământul preșcolar, de regulă:
 - grupa de copii până la 3 ani se constituie din 10-15 copii;
 - grupa de copii de 3-6(7) ani se constituie din 15-20 de copii;
- b) în învățământul primar, de regulă, clasa se constituie din 20-25 de elevi;
- c) în învățământul gimnazial, de regulă, clasa se constituie din 20-25 de elevi;
- d) în învățământul liceal, de regulă, clasa se constituie din 25-30 elevi în mediul urban , și, respectiv, 20-25 de elevi - în mediul rural;
- e) în învățământul extrașcolar, de regulă, grupa se constituie din 15-20 de elevi;
- f) în penitenciare clasa/grupa se constituie în funcție de numărul de deținuți, care execută pedeapsa.

(2) Organizarea formațiunilor (grupe, clase) sub sau peste normativele stabilite se reglementează prin metodologia elaborată de Ministerul Educației, de comun acord cu autoritățile publice locale.

(3) În formațiunile (grupe, clase) din instituțiile de învățământ private, numărul copiilor/elevilor nu va depăși normativele pentru instituțiile publice.

(4) Numărul de copii/elevi în grupele/clasele din învățământul general, în care sunt educați copii/elevi cu cerințe educaționale speciale, se reduce, față de limitele stabilite în articolul 29 al prezentului Cod, după cum urmează:

- a) în învățământul preșcolar, grupa incluzivă de copii până la 3 ani se constituie din minimum 10 copii; grupa incluzivă de copii de 3-6(7) ani se constituie din minimum 10-15 copii;
- b) în învățământul primar, gimnazial, liceal, clasa incluzivă se constituie din minimum 15-20 de elevi;
- c) în învățământul extrașcolar, grupa incluzivă se constituie din minimum 10-15 persoane;
- d) în învățământul special pentru copii/elevi cu deficiențe mintale severe și asociate, grupa/clasa se constituie din 4-8 persoane.

Articolul 30. Durata anului de studii

(1) Anul școlar în învățământul general începe la 1 septembrie și are durata de 34 de săptămâni, repartizate pe semestre relativ egale, separate prin vacanțe.

(2) Perioada și durata vacanțelor, precum și durata orelor de clasă (lecțiilor) în învățământul general, se stabilește de Ministerul Educației.

Capitolul II. Educația timpurie și învățământul preșcolar

Articolul 31. Dispoziții comune

(1) Educația timpurie și învățământul preșcolar includ instituțiile de educație timpurie și învățământ preșcolar de diverse tipuri, publice și private, cu diferite programe de funcționare, în conformitate cu standardele educaționale de stat.

(2) Educația timpurie și învățământul preșcolar au drept scop principal pregătirea multilaterală a copilului pentru viață, în vederea integrării în activitatea școlară, dezvoltarea capacităților creative, prin valorificarea potențialului psihofiziologic și intelectual al acestuia.

Articolul 32. Organizarea educației timpurii

(1) Educația timpurie se organizează pentru copii de la naștere și până la 3 ani.

(2) Educația copiilor până la vârsta de 3 ani se realizează, de regulă, în familie, care, în acest caz, beneficiază de suportul statului, conform legislației în vigoare.

(3) Instituțiile preșcolare pentru copiii de până la 3 ani (creșe, centre comunitare) se pot organiza la solicitarea părinților, prin decizia și cu concursul autorităților administrației publice locale sau a fondatorilor, în cazul instituțiilor private.

(4) Statul garantează îngrijirea și educarea, în instituții publice, a tuturor copiilor, inclusiv a celor cu cerințe educaționale speciale de vârstă timpurie și preșcolară.

Articolul 33. Organizarea învățământului preșcolar

(1) Învățământul preșcolar se organizează pentru copiii în vârstă de 3-6(7) ani și se realizează în instituții preșcolare publice și private, cu programe variate de funcționare, care asigură realizarea standardelor educaționale de stat.

(2) Pregătirea copiilor de școală este obligatorie de la vârsta de 5 ani. Statul asigură condițiile materiale și financiare necesare bunei desfășurări a procesului educațional în grupele pregătitoare ale instituțiilor preșcolare sau în școlile primare. Copiii din grupele pregătitoare sînt asigurați gratuit cu materiale didactice.

(3) Autoritățile administrației publice locale sînt obligate să asigure viabilitatea sistemului de instituții preșcolare existente, pentru o dezvoltare integră a acestuia, asigurându-le material și financiar, în conformitate cu pachetul de servicii educaționale și sociale acordate de stat gratuit și standardele de calitate elaborate și aprobate de Ministerul Educației.

Capitolul III. Învățământul primar

Articolul 34. Dispoziții comune

Învățământul primar contribuie la formarea copilului ca personalitate liberă și creativă, la dezvoltarea capacităților intelectuale, a deprinderilor de citit, scris și calcul, asigurînd dezvoltarea aptitudinilor de comunicare și a competențelor fundamentale necesare continuării studiilor în învățământul gimnazial.

Articolul 35. Organizarea învățământului primar

(1) Învățământul primar include clasele I-IV, se organizează ca învățământ de zi și funcționează, de regulă, cu program de dimineață, în instituțiile de tip școală primară (clasele I-IV), școală primară- grădiniță, instituții de învățământ cu clasele I-IX sau, de regulă, cu clasele I-XII în mediul rural.

(2) În clasa I sunt înscriși, fără probe de concurs, copiii care împlinesc vârsta de 6-7 ani în anul calendaristic respectiv, cu excepția școlilor cu clase teatrale, muzicale, de dans, sport.

(3) Școlarizarea devine obligatorie la împlinirea vârstei de 7 ani.

(4) Debutul școlarizării, pentru copiii care împlinesc vârsta de 6 ani până la 1 septembrie a anului calendaristic respectiv, se stabilește în baza cererii părinților sau a persoanelor care îi substituie, în funcție de gradul de maturitate psihosomatică, confirmat de specialiști, în modul stabilit de Ministerul Educației.

(5) În învățământul primar, conform Planului-cadru de învățământ, se organizează ore de meditație, finanțate din surse bugetare.

(6) În localitățile rurale pot funcționa clase primare cu un alt număr de copii de vârsta respectivă, decât cel stabilit în articolul 29 al prezentului Cod, precum și clase cu predare simultană, la decizia autorității administrației publice locale, cu acordul Ministerului Educației.

Capitolul IV. Învățământul gimnazial

Articolul 36. Dispoziții comune

Învățământul gimnazial asigură dezvoltarea aptitudinilor și a capacităților intelectuale ale elevilor, concepute drept nivel definitoriu în formarea personalității, pregătirea către învățământul liceal, orientarea profesională sau învățământul vocațional/tehnic.

Articolul 37. Organizarea învățământului gimnazial

(1) Învățământul gimnazial este obligatoriu, se asigură de stat conform pachetului de servicii educaționale și sociale acordate de stat gratuit, se organizează ca învățământ de zi cu clasele V-IX și funcționează în cadrul instituțiilor de învățământ cu clasele I-IX și, de regulă, cu clasele I-XII în mediul rural.

(2) În învățământul gimnazial se înscriu, fără probe de concurs, toți elevii care au absolvit învățământul primar.

(3) Învățământul gimnazial se realizează și în instituții de tip internat pentru copii orfani, instituții sanatoriale pentru copii cu boli cronice cardio-vasculare și neuropsihice și instituții pentru copii în conflict cu legea.

(4) În învățământul gimnazial pot funcționa grupe sau clase cu program prelungit, în baza Regulamentului aprobat de Ministerul Educației.

(5) Învățământul gimnazial se încheie cu examene de absolvire, alcătuite din mai multe probe, și cu eliberarea unui certificat de studii gimnaziale.

(6) Modul de organizare a examenelor de absolvire în învățământul gimnazial este stabilit de Ministerul Educației.

Capitolul V. Învățământul liceal

Articolul 38. Dispoziții comune

(1) Învățământul liceal se realizează în licee, asigură elevilor o pregătire teoretică fundamentală și formarea unei ample culturi generale, necesare pentru viață și continuarea studiilor în învățământul superior sau în instituții de învățământ vocațional/tehnic.

(2) Învățământul liceal este nivelul de organizare a procesului didactic, care include clasele X-XII (XIII) și funcționează cu diferite filiere și profiluri.

Articolul 39. Organizarea învățământului liceal

(1) Învățământul liceal se realizează în licee ca învățământ de zi (cu o durată de 3 ani, incluzând clasele X-XII), cu frecvență redusă sau la distanță, cu durată de 4 ani, incluzând clasele X-XIII.

(2) Învățământul liceal se organizează cu următoarele filiere:

- a) teoretică, cu profilurile umanist și real;
- b) tehnologică, cu profilurile tehnic, agrar, economic, servicii, exploatarea resurselor naturale și protecția mediului și altele;
- c) vocațională, cu profilurile pedagogic, militar, ordine și securitate publică, teologic, de sport, artistic și altele.

(3) Învățământul liceal cu frecvență redusă și la distanță (clasele X-XIII) poate fi organizat pentru absolvenții învățământului gimnazial și ai celui profesional încadrați în câmpul muncii și poate funcționa, în condițiile legii, în unități de învățământ, stabilite de Ministerul Educației.

(4) Liceele se înființează cu cel puțin două clase de a X-a, numărul de elevi fiind în conformitate cu articolul 29 al prezentului Cod, și cu unul sau mai multe profiluri. În cadrul acestor profiluri se pot organiza, cu aprobarea Ministerului Educației, clase cu specializări mai restrânse și clase speciale pentru elevi cu aptitudini și performanțe speciale.

(5) Instituțiile din învățământ liceal private se înființează, se reorganizează și se lichidează la inițiativa persoanelor fizice sau juridice, în condițiile prezentului Cod.

(6) La admiterea în învățământul liceal se pot înscrie absolvenții învățământului gimnazial.

(7) Admiterea elevilor în învățământul liceal se face prin concurs, în baza metodologiei elaborate de Ministerul Educației, care se dă publicității la începutul anului școlar precedent admiterii.

(8) Absolvenții școlilor vocațional/tehnice au dreptul de a se înscrie în clasa a XII-a de liceu.

(9) Învățământul liceal se încheie cu examen de bacalaureat, care se organizează în modul stabilit de Ministerul Educației.

(10) La promovarea examenului de bacalaureat, se eliberează diploma de bacalaureat, care conferă dreptul de admitere în învățământul superior sau în învățământul postsecundar vocațional/tehnice.

(11) Învățământul liceal nu este obligatoriu și se asigură de stat conform pachetului de servicii educaționale și sociale acordate de stat gratuit.

Capitolul VI. Educația incluzivă și învățământul pentru copii și elevi cu cerințe educaționale speciale

Articolul 40. Dispoziții comune

(1) Învățământul pentru copii și elevi cu cerințe educaționale speciale este parte integrantă a sistemului de educație și are drept scop educarea, instruirea, reabilitarea/recuperarea și integrarea educațională, profesională și socială a persoanelor cu cerințe educaționale speciale.

(2) Învățământul pentru copii și elevi cu cerințe educaționale speciale este forma de organizare a procesului didactic pentru persoanele cu probleme de cunoaștere și învățare, de comunicare și interacțiune, senzoriale și fizice, emoționale și comportamentale, sociale, precum și pentru persoanele capabile de performanță înaltă.

Articolul 41. Organizarea învățământului pentru copii și elevi cu cerințe educaționale speciale

(1) Învățământul pentru copii și elevi cu cerințe educaționale speciale este gratuit, se organizează ca învățământ de zi în instituții de învățământ general, instituții de învățământ special și prin învățământ la domiciliu.

Învățământul pentru copii cu cerințe educaționale speciale se poate realiza și prin instituții de învățământ special și alternative ale acestuia: centre de educație specială, centre de resurse etc.

(2) În funcție de dimensiunea instituțiilor de învățământ general, de condițiile și resursele existente, se pot institui diferite forme de incluziune:

a) încadrarea individuală a copilului/elevului cu cerințe educaționale speciale în clasa din învățământul special;

b) crearea claselor incluzive în cadrul instituțiilor de învățământ general.

(3) Evaluarea/reevaluarea complexă și multidisciplinară a copilului cu cerințe educaționale speciale se realizează, în baza standardelor de dezvoltare a copilului, de structuri abilitate, constituite la nivel central și local (raional/municipal), care activează în baza Regulamentului aprobat de Guvern.

(4) Evaluarea/reevaluarea anuală a dezvoltării copiilor/elevilor cu cerințe educaționale speciale se efectuează în prezența părinților sau a reprezentanților legali ai acestora.

(5) În cadrul reevaluărilor, în funcție de evoluția copilului, se pot face propuneri de reorientare de la instituția de învățământ special spre instituția de învățământ general și invers.

(6) Instituțiile de învățământ cu practici incluzive și instituțiile de învățământ special beneficiază, în condițiile legii, de suportul instituțiilor de protecție socială, al altor organizații publice sau private, al persoanelor fizice sau juridice din țară și din străinătate.

(7) Instituțiile de învățământ general cu practici incluzive și instituțiile de învățământ special asigură condiții de ordin ambiental și oferă servicii educaționale, în funcție de necesitățile individuale ale copiilor/elevilor cu cerințe educaționale speciale.

(8) În instituțiile de învățământ general cu practici incluzive activează:

a) cadre didactice de sprijin, care reprezintă cadre calificate în domeniul pedagogiei, psihopedagogiei speciale și oferă sprijin copiilor cu dizabilități, în vederea integrării acestora în procesul educațional general;

b) asistenți personali, care reprezintă persoane ce prestează servicii individualizate necesare mobilității și satisfacerii necesităților de bază ale persoanelor cu dizabilități;

c) asistenți sociali - specialiști, care oferă copiilor/elevilor cu cerințe educaționale speciale sprijin în vederea integrării lor în procesul educațional și în societate, desfășoară acțiuni pentru prevenirea, limitarea sau înlăturarea efectelor temporare sau permanente ale unor factori sociali asupra stării de sănătate și comportamentului elevilor aflați în dificultate, acordă consultații privind drepturile persoanelor defavorizate, colaborează cu diferite societăți, organizații, care au obiective similare.

(9) Pregătirea profesională a absolvenților cu cerințe educaționale speciale se efectuează, conform Nomenclatorului meseriilor (profesiilor) pentru instruirea și pregătirea cadrelor în învățământul vocațional/tehnic, în clasele de meserii din cadrul școlilor speciale, în cadrul școlilor vocațional/tehnice și, conform Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al specialităților pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ superior, în instituțiile de învățământ superior, ciclul I.

(10) Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerul Sănătății, autoritățile administrației publice locale, în comun cu alte organizații guvernamentale și/sau neguvernamentale,

asigură integrarea socioprofesională a absolvenților cu cerințe educaționale speciale, potrivit calificării obținute și în condițiile prevăzute de legislația în vigoare.

Articolul 42. Învățământul special

(1) Învățământul special se realizează în instituții de învățământ special și alternative ale acestuia – centre de educație specială, centre de educație preventivă, centre de pedagogie curativă, centre de resurse și asistență educațională etc., care acordă, în baza Regulamentelor aprobate de Ministerul Educației, asistență corecțional-recuperatorie elevilor cu deficiențe senzoriale integrați în învățământul general și consultații metodice cadrelor didactice în clasele cărora se instruieste categoria respectivă de copii.

(2) Instituțiile de învățământ special se înființează și se lichidează de Guvern, la propunerea Ministerului Educației și de comun acord cu autoritățile administrației publice locale.

(3) Instituțiile de învățământ special se organizează pe categorii de cerințe educaționale speciale: probleme de cunoaștere și învățare (deficiențe mintale severe și asociate), fizice (motorii și neuromotorii), senzoriale (auditive sau vizuale), de comportament etc.

(4) Pentru copiii cu boli cronice cardiovasculare și neuropsihice, Ministerul Educației organizează instituții de învățământ de tip sanatorial.

(5) Pentru instruirea minorilor din izolatoarele de urmărire penală, din penitenciarele pentru minori, Ministerul Educației, de comun acord cu Ministerul Justiției, organizează, după caz, grupe, clase sau instituții de învățământ.

(6) Învățământul special pentru copiii cu cerințe educaționale speciale se desfășoară în conformitate cu planurile-cadru de învățământ, Curriculumul național, programele curriculare diferențiate, individualizate, adaptate și tehnologii didactice, în funcție de capacitățile de învățare ale copilului, aprobate de Ministerul Educației.

(7) Predarea disciplinelor școlare în clasele V-XII în școlile pentru copii cu deficiente fizice și senzoriale se efectuează de cadre didactice cu pregătire generală, care au urmat o specializare în domeniul psihopedagogiei speciale.

(8) Durata învățământului special obligatoriu este de 9 ani pentru copiii cu deficiențe mintale și de 10-12 ani pentru copiii cu deficiențe fizice și senzoriale, în funcție de gradul și tipul dizabilității.

(9) În învățământul special, pentru copiii cu cerințe educaționale speciale, sînt angajate cadre didactice cu pregătire calificată în domeniul psihopedagogiei speciale și asistenței sociale.

Articolul 43. Învățământul la domiciliu

Pentru copiii/elevii care, din cauza problemelor de sănătate sau a unei dizabilități, sînt lipsiți de posibilitatea de a se deplasa ori sînt plasați timp îndelungat într-o instituție medicală, se organizează instruire la domiciliu sau în instituția medicală, pe o perioadă de timp stabilită, în condițiile stabilite de Ministerul Educației.

Capitolul VII. Învățământul extrașcolar

Articolul 44. Dispoziții comune

(1) Învățământul extrașcolar este parte integrantă a sistemului de învățământ, ține de domeniul instruirii permanente, realizează activități complementare procesului educațional din toate tipurile de instituții de învățământ, menite să dezvolte potențialul cognitiv, afectiv și acțional al copiilor și tinerilor, să răspundă intereselor și opțiunilor acestora în domeniul timpului liber.

(2) Învățămîntul extrașcolar asigură fiecărui beneficiar posibilități și condiții optime de informare, documentare, comunicare, dezvoltare, integrare socială și autorealizare.

(3) Instituțiile de învățămînt extrașcolar pot fi publice sau private.

Articolul 45. Organizarea învățămîntului extrașcolar

(1) Înființarea și dizolvarea instituțiilor de învățămînt extrașcolar se realizează de autoritățile administrației publice locale, prin coordonare cu Ministerul Educației sau cu altă autoritate a administrației publice centrale cu atribuții în domeniu, în modul stabilit de legislația în vigoare.

(2) Modul de funcționare a instituțiilor extrașcolare este stabilit de Regulamentul-tip de activitate a acestora, elaborat și aprobat de Ministerul Educației.

(3) În funcție de specificul activității, fiecare instituție își elaborează (în conformitate cu Regulamentul-tip) propriul Regulament de activitate, coordonat cu autoritatea administrației publice locale cu atribuții în domeniu.

(4) Accesul la activitățile realizate de instituțiile extrașcolare publice este liber și gratuit, conform Nomenclatorului de servicii educaționale gratuite, aprobat de Guvern, pentru toți solicitanții cu vîrsta între 5-21 ani, indiferent de gen, rasă, origine etnică, confesiune etc., care nu au contraindicații medicale pentru genul de activitate ales.

(5) Instituțiile publice de învățămînt extrașcolar pot presta servicii educaționale contra plată doar suplimentar la cele preconizate în planul de învățămînt și curriculumul aprobat de instanța ierarhic superioară.

(6) Cota serviciilor contra plată oferite de instituțiile extrașcolare publice nu poate depăși 50% din cele asigurate din buget.

(7) Învățămîntul extrașcolar se realizează benevol, în funcție de interesele și opțiunile copiilor și tinerilor, în instituții extrașcolare publice și private (centre, palate, case de creație, centre de creație tehnico-științifică, centre ale tinerilor turiști, centre ale tinerilor naturaliști, centre de cercetare etnografică, scoli de sport, centre de agrement, studiouri etc.), în baza unor activități educative specifice, desfășurate în grup și/sau individual, de cadre pedagogice cu pregătire specială, în colaborare cu familia, unități socio-culturale, mass-media, organizații de copii și tineret etc.

(8) Finanțarea învățămîntului extrașcolar se efectuează de la bugetul de stat și bugetele unităților administrativ-teritoriale, precum și din taxe de studii, sponsorizări, donații și din alte surse financiare legale.

Articolul 46. Centrul Republican pentru Copii și Tineret

(1) Centrul Republican pentru Copii și Tineret este o instituție educațională republicană cu statut special, subordonată Ministerului Educației, care coordonează activitatea și oferă suport metodologic instituțiilor ce prestează servicii educaționale extrașcolare și extracurriculare copiilor și tinerilor.

(2) Patrimoniul Centrului Republican pentru Copii și Tineret este proprietate de stat și nu poate fi supus privatizării.

Capitolul VIII. Standardele educaționale

Articolul 47 . Standardele educaționale de stat

(1) Standardele educaționale de stat reprezintă nivelurile minime de capacitate și competențe ale elevilor, pe care aceștia trebuie să le atingă, prin studiul disciplinelor școlare, la finele nivelurilor de învățămînt primar, gimnazial, liceal, stabilite teoretic și experimental, în baza

valorilor educaționale ale sistemului de învățământ național și a demersului educațional contemporan.

(2) Procesul educațional, în toate tipurile de instituții, se realizează conform standardelor educaționale de stat și constituie baza elaborării politicilor educaționale.

(3) Standardul educațional în Republica Moldova este un document normativ, are statut de etalon pentru evaluarea nivelurilor de capacitate/competențe ale elevilor și de reper pentru conceperea de curriculum și autorii de manuale, alte suporturi și instrumente didactice, de asigurare a oportunităților și condițiilor pentru realizarea eficientă a procesului educațional.

(4) Standardele educaționale de stat determină dreptul la recunoaștere și echivalare a actelor de studii și constituie baza aprecierii obiective a nivelului de pregătire generală și profesională a absolvenților, indiferent de tipul și forma de învățământ.

Articolul 48. Funcțiile și structura standardelor educaționale de stat

(1) În învățământul general, standardele au următoarele funcții:

- a) asigură calitatea educației;
- b) servesc drept criterii de evaluare și acreditare;
- c) asigură reglarea/dirijarea procesului educațional;
- d) asigură recunoașterea și echivalarea actelor de studii.

(2) Structura standardelor în învățământul general:

- a) standarde de competențe ;
- b) standarde de conținut;
- c) standarde de oportunități și condiții.

(3) Standardele educaționale de stat se elaborează și se aprobă de Ministerul Educației, ținându-se cont de standardele europene.

Capitolul IX. Curriculumul învățământului general

Articolul 49. Dispoziții comune

(1) Curriculumul Național este documentul reglator de politici educaționale, care își propune, în esență, instituirea unei noi calități a învățământului.

(2) Curriculumul Național conturează, în termeni normativi, viziunea educațională asupra învățării, anticipând efectele educaționale scontate pentru fiecare disciplină școlară, pe niveluri de învățământ, într-un ansamblu curricular flexibil, realist și dinamic.

(3) Curriculumul Național se proiectează în baza standardelor educaționale de stat, are caracter formativ-funcționalist, eșalonat pe niveluri de studii.

(4) Curriculumul Național pe discipline școlare pentru învățământul general se aprobă de Ministerul Educației.

Articolul 50. Structura curriculumului pentru învățământul general

(1) Curriculumul pentru învățământul general include Curriculumul de bază, Planul-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal, curricula disciplinelor obligatorii și opționale din Planul-cadru de învățământ, manuale școlare și ghiduri metodologice, strategii de predare-învățare-evaluare.

(2) Curriculumul disciplinei școlare include concepția disciplinei de studiu, competențele-cheie, competențele transdisciplinare pe niveluri de învățământ, competențele și subcompetențele specifice disciplinei, conținuturile, strategiile didactice și de evaluare.

(3) Planul-cadru include disciplinele obligatorii, opționale, precum și numărul maxim și minim de ore aferent fiecărei dintre acestea. Ponderea disciplinelor opționale crește în clasele finale ale învățământului gimnazial și liceal.

(4) Disciplinele opționale din Planul-cadru au o pondere de 15% la nivelul învățământului obligatoriu și 20% – la nivelul învățământului liceal.

(5) Planurile-cadru de învățământ pentru învățământul general se elaborează și se aprobă de Ministerul Educației, prin coordonate cu Consiliul Național pentru Curriculum și Ministerul Sănătății.

(6) Planul-cadru este obligatoriu pentru toate instituțiile de învățământ din Republica Moldova și are drept scop asigurarea calității în învățământ, perfecționarea managementului educațional, compatibilizarea planurilor de învățământ la nivel național și internațional, crearea condițiilor pentru mobilitatea academică.

Articolul 51. Manualele școlare

(1) În toate tipurile de unități de învățământ se utilizează manuale școlare, selectate prin concurs și aprobate de Ministerul Educației.

Suplimentar se pot utiliza și manuale de alternativă conforme Curriculumului Național.

(2) Elevii din învățământul preșcolar și primar public și privat beneficiază de manuale școlare gratuite, atât pentru învățământul în limba română, cât și pentru cel în limbile minorităților naționale, în condițiile stabilite de Guvern.

(3) Elevii claselor V-XII beneficiază de manuale școlare prin schema de închiriere aprobată de Ministerul Educației.

Elevii din familiile socialmente vulnerabile beneficiază gratis de manuale școlare.

Capitolul X. Evaluarea în învățământul general

Articolul 52. Dispoziții comune

(1) Evaluarea reprezintă o totalitate de acțiuni sistemice și complexe, prin care se analizează și se apreciază curriculumul, procesul și rezultatele școlare, raportate la standardele educaționale.

(2) Evaluarea în învățământul general are următoarele funcții de bază:

a) de informare a personalului didactic, a factorilor de decizie și a comunității despre calitatea învățământului;

b) de diagnosticare și prognozare a dezvoltării învățământului;

c) de realizare a conexiunii inverse prin modificarea politicilor educaționale, a strategiilor de predare-învățare-evaluare.

(3) Obiecte ale evaluării sînt:

a) sistemul de învățământ general;

b) instituțiile de învățământ general;

c) curriculumul/programele de formare inițială și continuă;

d) personalul didactic și administrativ;

e) procesul educațional și managerial;

f) rezultatele școlare.

Articolul 53. Organizarea evaluării în învățământul general

(1) Evaluarea curriculumului școlar, în general, și a produselor curriculare, în special, este parte componentă a evaluării sistemice în învățământul general și se realizează de Ministerul Educației.

(2) Evaluarea procesului de învățământ este parte componentă a evaluării sistemice în învățământul general și poate fi externă și internă.

(3) Evaluarea procesului de învățământ se realizează:

a) la nivel național – de Ministerul Educației și/sau alte structuri abilitate;

b) la nivel local – de Ministerul Educației și direcțiile de învățământ;

c) la nivel instituțional – de direcțiile de învățământ și administrația instituțiilor.

(4) Evaluarea rezultatelor școlare este parte componentă a evaluării în învățământul general și are ca obiect competențele generale și specifice ale disciplinelor școlare.

(5) Evaluarea rezultatelor școlare poate fi:

a) inițială, continuă și finală;

b) diagnostică, formativă și sumativă.

(6) Evaluarea continuă se efectuează prin evaluări formative și sumative de cadrele didactice, și, după caz, de administrația instituției de învățământ, direcțiile de învățământ, Ministerul Educației.

(7) Evaluarea finală/de certificare a performanței educaționale în învățământul general se efectuează de Agenția de evaluare și examinare, instituită de Guvern.

(8) Instituția de învățământ este autonomă în alegerea formelor și strategiilor de evaluare continuă a rezultatelor școlare, fără a depăși cadrul curricular.

(9) Elevii din instituțiile alolingve susțin un examen obligatoriu la limba română.

(10) Organizarea examenelor de absolvire a învățământului gimnazial și liceal se organizează în baza Regulamentului aprobat de Ministerul Educației.

Capitolul XI. Managementul învățământului general

Articolul 54. Dispoziții comune

Managementul învățământului general reprezintă politica orientată spre proiectarea, organizarea, coordonarea, evaluarea, monitorizarea sistemului de învățământ pentru asigurarea calității educației.

Articolul 55. Organele administrative și consultative în învățământul general

(1) La nivelul direcției de învățământ funcționează:

a) Consiliul de administrație al direcției de învățământ, constituit prin ordinul șefului direcției de învățământ;

b) Consiliul consultativ al direcției de învățământ, prezidat de șeful direcției. Componenta nominală a Consiliului consultativ se aprobă prin decizia consiliului local respectiv.

(2) La nivelul instituției de învățământ funcționează:

a) Consiliul de administrație al instituției de învățământ, cu rol de decizie în domeniul administrativ, format din director, director adjunct, reprezentantul consiliului local, 2-3 reprezentanți ai părinților, 1-5 reprezentanți ai cadrelor didactice, președintele sindicatului, reprezentantul agenților economici și un reprezentant al elevilor din instituție; Consiliul de administrație este prezidat de director.

b) Consiliul profesoral al unității de învățământ, cu rol de decizie în domeniul educațional, format din personalul didactic din instituția respectivă și prezidat de director;

(c) Consiliul de administrație și consiliul profesoral funcționează în baza unor regulamente, elaborate de Ministerul Educației, cu consultarea sindicatelor reprezentative din învățământ și a structurilor asociative ale autorităților publice locale.

Articolul 56 . Organizarea sistemului managerial

(1) Instituțiile de învățământ general funcționează în conformitate cu prevederile prezentului Cod și poartă răspundere de realizarea standardelor educaționale de stat, de apărarea drepturilor copiilor/elevilor și ale personalului, precum și securitatea vieții și sănătății copiilor/elevilor în timpul aflării acestora în cadrul instituției.

(2) Activitatea instituțiilor de învățământ general este reglementată de Regulamentului-tip, elaborat și aprobat de Ministerul Educației.

(3) În cazul în care școala primară și gimnaziul funcționează cu administrație unică, instituția de învățământ se va numi gimnaziu, iar în cazul funcționării cu administrație unică a școlii primare, gimnaziului și liceului, instituția de învățământ se va numi liceu.

(4) În plan metodologic, evaluarea și monitorizarea activității instituțiilor de învățământ general se efectuează de direcțiile de învățământ și Ministerul Educației.

(5) Instituțiile de învățământ general sunt conduse de directori, care își exercită funcțiile de conducere în comun cu consiliul profesoral și consiliul de administrație.

(6) Ocuparea funcțiilor de director și director adjunct se face în bază de concurs, desfășurat pe baza criteriilor de competență profesională și managerială, cu avizele consultative ale comitetului sindical și consiliului profesoral. Metodologia concursului se stabilește de Ministerul Educației și se aprobă prin ordinul ministrului educației.

(7) Directorii și directorii adjuncți ai instituțiilor publice de învățământ general sunt numiți în post pe bază de concurs pentru o perioadă de 5 ani, nu mai mult de 2 termene consecutive. La expirarea perioadei de 5 ani, funcția de director/director adjunct este declarată vacantă.

Capitolul XII. Personalul didactic în învățământul general

Articolul 57. Dispoziții comune

(1) Personalul din învățământul general este constituit din personal de conducere, personal didactic și alte categorii de personal.

(2) Personalul de conducere în învățământul general este constituit din director, director adjunct în probleme de educație, director adjunct în probleme de instruire, director adjunct în probleme de gospodărie.

(3) Posturile didactice în învățământul general sunt:

a) în cadrul educației timpurii și al învățământului preșcolar – metodist, educator, educator de sprijin, conducător muzical, logoped, psiholog, psihopedagog, bibliotecar;

b) în învățământul primar – învățător, profesor, educator, educator de sprijin, logoped, psiholog, conducător de cerc, bibliotecar;

c) în învățământul gimnazial și liceal – profesor, psiholog, psihopedagog, pedagog social, educator, conducător de cerc, bibliotecar;

d) în învățământul pentru copiii cu cerințe educaționale speciale și în consultațiile medico-psihologo-pedagogice – educator, învățător, profesor, psiholog, logoped, maestru-instructor, instructor, maestru, psihopedagog pentru recuperare, metodist, conducător de cerc, bibliotecar;

(4) În unitățile conexe învățământului general posturile didactice sunt:

a) în casele de copii – educator, logoped, psiholog, defectolog, conducător muzical;

b) în grupele și punctele logopedice interșcolare – educator, psihopedagog, logoped;

c) în instituțiile extrașcolare – metodist, psiholog, profesor (conducător de cerc), dirijor, maestru de cor, maestru de balet, organizator de activități culturale, regizor, acompaniator, conducător artistic;

d) în instituțiile de arte și sport – educador, pedagog social, metodist, învățător, profesor, corepetitor, conducător artistic, maestru de balet, maestru de concert, maestru de cor, dirijor, acompaniator, regizor, antrenor-instructor, maistru-instructor, antrenor, învățător;

e) în instituțiile de învățământ private sunt prevăzute aceleași posturi didactice ca și în învățământul public.

(5) Alte categorii de personal în învățământul general sînt:

a) personal de management informațional;

b) laborant;

c) inginer-programator;

d) asistent social;

e) asistent medical;

f) meșter-acordor instrumente muzicale;

g) personal tehnic de deservire.

(6) Formarea inițială a personalului didactic se realizează în instituțiile de învățământ vocațional/tehnic postsecundar (colegii) și superior, după planuri de învățământ, care includ disciplinele de pregătire teoretică și practică în domeniile pedagogiei, psihologiei, fiziologiei vîrstelor și a igienei școlare și metodicii de specialitate.

(7) Absolvenții instituțiilor de învățământ superior de alt profil decît cel pedagogic pot profesa în învățământ, numai în cazul în care au efectuat pregătirea la disciplinele prevăzute în alineatul (6) al prezentului articol.

Articolul 58. Ocuparea posturilor didactice în învățământul general

(1) Condițiile de ocupare a funcțiilor didactice din învățământul general se stabilesc de Ministerul Educației.

(2) Norma didactică a personalului din învățământul general se stabilește de Guvern, la propunerea Ministerului Educației, corespunzător activităților, după cum urmează :

a) activități didactice de predare-învățare-evaluare, de instruire practică, conform Planurilor-cadru de învățământ ;

b) activități de educație și complementare procesului de învățământ;

c) activități de consiliere a elevilor și părinților în probleme de psiho-pedagogie.

Suma totală a orelor de muncă, realizată prin cumularea ponderii activităților menționate în prezentul articol, constituie 40 de ore pe săptămână, norma de predare-învățare-evaluare pentru învățământul primar, gimnazial și liceal constituind 18 ore pe săptămână.

(3) Cadrele didactice din instituțiile de învățământ private preșcolare și primare trebuie să aibă norma de bază în instituția de învățământ respectivă.

(4) Personalul din învățământul general se angajează și se concediază de directorul instituției, în conformitate cu Codul muncii.

(5) Pentru grad didactic superior se acordă un spor la salariu de 50% față de salariul funcției, pentru gradul didactic întâi – de 40%, pentru gradul didactic doi – de 30%. Pentru deținătorii de grad managerial superior se acordă un spor la salariu de 50% față de salariul funcției, pentru gradul managerial întâi – de 40%, pentru gradul managerial doi – de 30%.

(6) Absolvenții instituțiilor de învățământ superior, care se angajează conform repartizării în instituții de învățământ din mediul rural și urban, beneficiază, în primii 3 ani de activitate, de:

a) locuință gratuită, acordată de autoritatea administrației publice locale pentru perioada de activitate în localitatea respectivă; în cazul în care autoritatea administrației publice locale nu poate oferi tînărului specialist o locuință corespunzătoare, acestuia i se vor acoperi cheltuielile pentru închirierea locuinței sau i se va repartiza gratuit loc pentru construirea casei;

b) o indemnizație unică în mărime de:

– 50 mii lei pentru tinerii specialiști absolvenți ai instituțiilor de învățământ superior, care se achită după cum urmează:

15 mii lei - în termen de o lună de la data angajării în funcție;

15 mii lei - la expirarea unui an de activitate în funcție;

20 mii lei - la expirarea a 3 ani de activitate în funcție;

– 40 mii lei pentru tinerii specialiști absolvenți ai instituțiilor de învățământ vocațional pedagogic, care se achită după cum urmează:

15 mii lei - în termen de o lună de la data angajării în funcție;

15 mii lei - la expirarea unui an de activitate în funcție;

10 mii lei - la expirarea a 3 ani de activitate în funcție;

c) compensarea lunară a costului a 30 kW de energie electrică și asigurarea gratuită, în fiecare an, cu un metru cub de lemne și o tonă de cărbuni, iar în cazul încălzirii cu gaze - compensarea costului unui metru cub de lemne și a unei tone de cărbuni.

(7) Administrația publică locală va procura în localitățile rurale locuințe pentru tinerii specialiști cu studii superioare, cu transmiterea lor ulterioară, cu titlul gratuit, în proprietatea acestora.

Titlul IV **Învățământul vocațional/tehnic**

Capitolul I. Dispoziții generale

Articolul 59. Sistemul de învățământ vocațional/tehnic

(1) Învățământul vocațional/tehnic include ansamblul instituțiilor specializate în:

a) formarea profesională a muncitorilor calificați, maiștrilor, tehnicienilor, altor categorii de specialiști, în conformitate cu cadrul calificărilor și nivelurile III și IV ale sistemului de învățământ;

b) formarea competențelor generale și a orientărilor valorice în raport cu finalitățile sistemului de învățământ;

c) recalificarea specialiștilor în domeniile respective de formare profesională;

d) consolidarea capacităților profesionale ale lucrătorilor calificați în conformitate cu cerințele economiei și ale pieței muncii.

(2) Organizarea generală a studiilor în învățământul vocațional/ tehnic se reglementează de Regulamentul-cadru aprobat de Ministerul Educației și de prezentul Cod.

(3) În învățământul secundar vocațional/tehnic poate fi aplicat și sistemul dual de învățământ la anumite specialități, în condițiile stabilite de Ministerul Educației, de comun acord cu alte ministere de resort și agenții economici interesați.

(4) Învățământul dual se organizează paralel în instituțiile de învățământ secundar vocațional/tehnic și în unitățile economice, finanțarea componentei practice a studiilor efectuându-se din sursele întreprinderii, iar a componentei teoretice – în bază de buget sau contract.

(5) În penitenciare, învățământul secundar vocațional/tehnic se organizează prin deschiderea unor școli vocațional/tehnice sau a unor clase, afiliate școlilor care funcționează în aria dislocării penitenciarelor.

Articolul 60. Condițiile de realizare a dreptului la învățământul vocațional/tehnic

(1) Admiterea în instituțiile de învățământ secundar vocațional/tehnic se realizează în bază de studii gimnaziale și liceale.

(2) Persoanele cu studii medii de cultură generală și studii liceale pot fi admise în instituțiile de învățământ secundar vocațional/tehnic numai la programe de formare profesională.

(3) Studiile vocațional/tehnice se organizează:

a) cu finanțare de la bugetul de stat;

b) cu achitarea taxei de studii de persoană sau de întreprinderi, organizații, instituții.

(4) Planul de admitere la studiile vocațional/tehnice cu finanțarea de la bugetul de stat se stabilește de Guvern, în baza programelor de dezvoltare social-economică.

Capitolul II. Structura învățământului vocațional/tehnic

Articolul 61. Dispoziții comune

(1) Învățământul vocațional/tehnic se organizează pe două niveluri:

a) învățământ secundar vocațional/tehnic;

b) învățământ postsecundar vocațional/tehnic.

(2) Învățământul secundar vocațional/tehnic se realizează în:

a) școli vocațional/tehnice;

b) licee vocațional/tehnice.

(3) Învățământul postsecundar vocațional/tehnic se organizează în colegii.

(4) Învățământul vocațional/tehnic se organizează în instituții publice și private, precum și la întreprinderi și organizații, adecvate instruirii, în cazul sistemului dual de învățământ la anumite specialități.

Articolul 62. Școala vocațional/tehnică

(1) Școala vocațional/tehnică asigură formarea profesională și pregătirea generală a muncitorilor calificați în termen de 2-3 ani în limitele categoriilor de calificare existente.

În cadrul școlilor vocațional/tehnice pot fi constituite grupe de pregătire profesională în baza studiilor gimnaziale și liceale cu durata studiilor de 1-2 ani, în dependență de complexitatea meseriei.

(2) Ca excepție, cu acordul Ministerului Educației, în cadrul școlilor vocațional/tehnice pot fi constituite grupe din elevi care nu au absolvit 9 clase, dar care au atins vârsta de 16 ani; acești elevi pot fi pregătiți într-o meserie îngustă, în termen de 1 - 2 ani.

(3) În cadrul școlilor vocațional/tehnice, procesul de instruire se realizează în grupe constituite din 20-25 de elevi, cu divizarea în 2 subgrupe la lecțiile de instruire practică.

(4) Admiterea în școlile vocațional/tehnice se organizează în condițiile stabilite de Ministerul Educației.

(5) Studiile în școlile vocațional/tehnice se finalizează cu susținerea examenului de calificare și eliberarea unui certificat de calificare (cu anexarea notelor la disciplinele de profil și la disciplinele de cultură generală).

(6) Certificatul de calificare permite încadrarea în câmpul muncii, conform calificării obținute, precum și continuarea studiilor în ultima clasă de liceu teoretic sau vocațional/tehnic, în condițiile stabilite de Ministerul Educației.

Articolul 63. Liceul vocațional/tehnic

(1) Liceul vocațional/tehnic asigură formarea profesională a muncitorilor calificați în termen de 4 ani în limitele categoriilor existente de calificare și pregătirea secundar generală.

(2) Admiterea în licee vocațional/tehnice se realizează pe bază de studii gimnaziale și concurs, în condițiile stabilite de Ministerul Educației.

(3) Studiile în liceele vocațional/tehnice se finalizează cu susținerea examenului de bacalaureat profesional și a examenului de calificare:

a) conținutul și metodologia organizării examenului de bacalaureat profesional și a examenului de calificare se stabilesc de Ministerul Educației, de comun acord cu ministerele de resort;

b) diploma de bacalaureat permite accesul la învățământul postsecundar vocațional/tehnice sau învățământul superior;

c) certificatul de calificare permite angajarea în câmpul muncii.

(4) În cadrul liceelor vocațional/tehnice pot fi constituite grupe de pregătire profesională în baza studiilor liceale cu durata de 1 an de studii.

(5) Școlile vocațional/tehnice și liceele vocațional/tehnice pot organiza consorții (structuri comune) de formare a muncitorilor calificați într-un domeniu profesional, în condițiile legii.

Articolul 64. Colegiul

(1) Colegiul asigură pregătirea maiștrilor, tehnicienilor, tehnologilor, altor specialiști în diverse domenii, în conformitate cu nivelul IV al Clasificatorului Standard Internațional al Învățământului.

(2) Durata studiilor în colegiu este:

a) de 1 an pentru absolvenții învățământului liceal vocațional/tehnice în profilul dat;

b) de 2 ani pentru absolvenții învățământului liceal teoretic și vocațional/tehnice de alte profiluri;

c) de 3 ani, la profilurile medicină și farmacie, în baza diplomei de bacalaureat.

(3) Cu acordul Ministerului Educației, studiile în colegiu pot fi organizate și în 2 trepte:

a) treapta I, învățământ vocațional/tehnice cu durata studiilor de 4 ani și eliberarea diplomei de bacalaureat și a certificatului de calificare;

b) treapta a II-a, învățământ vocațional/tehnice postsecundar cu durata de 2 ani și finalizarea studiilor cu eliberarea diplomei de studii vocațional/tehnice postsecundare.

(4) Admiterea în învățământul postsecundar vocațional/tehnice se face în condițiile stabilite de Ministerul Educației, cu finanțare de la bugetul de stat sau în bază de contract, cu achitarea cheltuielilor de instruire de persoane fizice sau juridice.

(5) Studiile în colegiu se finalizează cu susținerea examenelor de calificare sau susținerea tezei/proiectului de diplomă. Cerințele față de competențele, pe care trebuie să le posede absolventul, sînt formulate în raport cu Cadrul Național al Calificărilor.

(6) Absolvenții colegiului:

a) pot să se încadreze în câmpul muncii conform calificării;

b) își pot continua studiile în învățământul superior.

(7) Colegiile și liceele vocațional/tehnice pot constitui consorții de învățământ vocațional/tehnice, în condițiile legii.

Capitolul III. Organizarea învățământului vocațional/tehnice

Articolul 65. Dispoziții comune

(1) Formarea profesională în instituțiile de învățământ vocațional/tehnice se organizează prin:

a) standardele și curriculumul învățământului vocațional/tehnice;

b) sistemul de asigurare a calității.

(2) În instituțiile de învățământ vocațional/tehnice activează: secții, catedre, cabinete laboratoare, ateliere de instruire practică, ateliere de producere și gospodării experimentale.

Articolul 66. Standardele și Curriculumul în învățământul vocațional/tehnic

Standardele și Curriculumul în învățământul vocațional/tehnic se elaborează de experți în domeniu și de reprezentanți ai patronatului, pe niveluri de învățământ (secundar și postsecundar) și pe domenii de formare profesională, și se aprobă de Ministerul Educației.

Articolul 67. Calificările în învățământul vocațional/tehnic

(1) Categoriile de calificare delimitează nivelul de competențe profesionale, pe care trebuie să le posedă absolventul pentru a putea exercita profesia (meseria) obținută.

(2) În instituțiile vocațional/tehnice pot fi obținute categoriile de calificare, în conformitate cu Nomenclatorul meseriilor (profesiilor) și Nomenclatorul specialităților.

(3) Examenul de calificare (de certificare) se desfășoară după criteriile stabilite de Ministerul Educației, de comun acord cu ministerele de resort.

Articolul 68. Stagiile profesionale în învățământul vocațional/tehnic

(1) Stagiile profesionale ale elevilor din învățământul vocațional/tehnic se desfășoară în gospodării didactice, în atelierele și laboratoarele instituției de învățământ respective, în unitățile economice de stat și private, instituțiile medico-sanitare, propuse de ministerele interesate ca bază de practică.

(2) Agenții economici sînt obligați să acorde pentru elevii instituțiilor de învățământ vocațional/tehnic, în baza contractelor bilaterale, locuri pentru stagii profesionale, în proporție de cel puțin un practicant la 10 salariați.

Capitolul IV. Evaluarea în învățământul vocațional/tehnic

Articolul 69. Dispoziții comune

(1) Evaluarea în învățământul vocațional/tehnic se realizează în baza standardelor naționale și metodologiei stabilite de Ministerul Educației.

(2) Evaluarea în învățământul vocațional/tehnic include:

- a) evaluarea curriculumului;
- b) evaluarea procesului;
- c) evaluarea rezultatelor școlare.

(3) Evaluarea externă în învățământul vocațional/tehnic se realizează de Ministerul Educației, alte structuri abilitate.

(4) Evaluarea internă în învățământul vocațional/tehnic se realizează de structuri instituționale de asigurare a calității, în baza unui regulament intern.

Articolul 70. Evaluarea curriculumului, a procesului educațional și a rezultatelor școlare în învățământul vocațional/tehnic

Evaluarea curriculumului, a procesului educațional și a rezultatelor școlare în învățământul vocațional/tehnic se reglementează prin Regulament, elaborat și aprobat de Ministerul Educației.

Articolul 71. Norma didactică în învățământul vocațional/tehnic

(1) Norma didactică în învățământul vocațional/tehnic include:

- a) activitatea de predare-evaluare și de instruire practică, conform planurilor de învățământ și curriculumului pe discipline;
- b) activitatea metodico-științifică;
- c) activitatea complementară educațională și de îndrumare;

d) alte activități prevăzute de regulamentele interne.

(2) Norma didactică de predare-evaluare și instruire practică reprezintă numărul de ore corespunzător activităților prevăzute în alineatul (1) al prezentului articol și constituie 40 de ore pe săptămână.

(3) Norma didactică se diferențiază în funcție de tipul de învățământ, nivelul de învățământ, profilul și specialitatea, planul de învățământ, în baza unui Regulament elaborat și aprobat de Ministerul Educației.

Capitolul V. Managementul învățământului vocațional/tehnic

Articolul 72. Administrarea învățământului vocațional/tehnic

(1) Instituțiile de învățământ vocațional/tehnic sînt administrate de Ministerul Educației și ministerele de resort.

(2) Directorii instituțiilor de învățământ vocațional/tehnic publice se aleg pe bază de concurs, organizat de Ministerul Educației, pe un termen de 5 ani, nu mai mult de 2 termene consecutive. La expirarea perioadei de 5 ani, funcția de director este declarată vacantă.

(3) Directorii instituțiilor de învățământ vocațional/tehnic private se numesc în funcție de consiliul de fondatori al instituției de învățământ respective, prin coordonare cu Ministerul Educației.

(4) Organele administrative și consultative în sistemul de învățământ vocațional/tehnic sînt: Consiliul profesoral, Consiliul de administrație și Consiliul metodic al instituției de învățământ respective.

(5) Atribuțiile organelor administrative și consultative în sistemul de învățământ vocațional/tehnic sînt stabilite în actele normative, elaborate de Ministerul Educației, și statutele unităților de învățământ.

(6) Consiliul profesoral, prezidat de director, este organul suprem de conducere a instituției de învățământ vocațional/tehnic.

Capitolul VI. Personalul din învățământul vocațional/tehnic

Articolul 73. Dispoziții comune

(1) Personalul din învățământul vocațional/tehnic se constituie din:

- a) personal de conducere;
- b) personal didactic;
- c) personal administrativ-auxiliar;
- d) personal tehnic de deservire.

(2) Structura și numărul posturilor pentru fiecare categorie de personal se stabilește prin statele de personal, aprobate de Ministerul Educației sau ministerele de resort.

Articolul 74. Personalul de conducere și didactic din învățământul vocațional/tehnic

(1) Funcțiile de conducere în învățământul vocațional/tehnic sînt: director, director adjunct, șef de secție.

(2) Personalul didactic în învățământul vocațional/tehnic este constituit din: profesori, profesori la disciplinele tehnice în învățământul vocațional/tehnic, maiștri-profesori, maiștri-instructori, metodiști, psihologi, psihopedagogi, bibliotecari și pedagogi sociali în căminele pentru elevi, acompaniatori, conducători de cerc.

(3) Modul de angajare a personalului de conducere și didactic în învățământul vocațional/tehnic se stabilește de Ministerul Educației, în conformitate cu prevederile Codului Muncii.

(4) Pentru grad didactic superior, conferit/confirmit în condițiile stabilite, se acordă un spor la salariu de 50% față de salariul funcției, pentru gradul didactic I – de 40%, pentru gradul didactic II – de 30%.

Pentru grad managerial superior, conferit/confirmit în condițiile stabilite, se acordă un spor la salariu de 50% față de salariul funcției, pentru gradul managerial I – de 40%, pentru gradul managerial II – de 30%.

Articolul 75. Formarea inițială și continuă a cadrelor didactice pentru învățământul vocațional/tehnic

(1) Formarea inițială a personalului didactic pentru învățământul vocațional/tehnic se realizează în instituțiile de învățământ superior și postsecundar vocațional/tehnic.

(2) Specialiștii într-un anumit domeniu, pentru a profesa în calitate de cadru didactic, vor urma un curs de pregătire psihopedagogică.

(3) Formarea profesională continuă a cadrelor din sistemul învățământului vocațional/tehnic se realizează în instituții de învățământ superior și în instituții de formare continuă, în baza programelor respective acreditate.

Titlul V Învățământul superior

Capitolul I. Dispoziții comune

Articolul 76. Sistemul și misiunea învățământului superior

(1) Învățământul superior este subsistemul sistemului de învățământ care include ansamblul instituțiilor specializate în conceperea și realizarea funcțiilor de:

- a) formare profesională inițială și continuă;
- b) cercetare, inovare, transfer de tehnologi și creație;
- c) promovarea și dezvoltarea multilaterală a personalității, capabilă să contribuie la dezvoltarea durabilă a societății bazată pe cunoaștere.

(2) Sistemul de învățământ superior include totalitatea resurselor, proceselor, structurilor și formelor de organizare a studiilor superioare, cercetărilor fundamentale și celor aplicative.

Articolul 77. Organizarea generală a învățământului superior

(1) Învățământul superior realizează:

- a) formarea profesională inițială;
- b) formarea profesională continuă;
- c) cercetarea științifică și transfer tehnologic.

(2) Formarea profesională inițială se organizează prin studii superioare structurate în trei cicluri:

- a) studii superioare de licență – ciclul I;
- b) studii superioare de masterat – ciclul II;
- c) studii superioare de doctorat – ciclul III.

(3) Formarea profesională continuă se realizează prin:

- a) studii postdoctorale;

- b) specializare;
- c) perfecționare;
- d) calificare;
- d) recalificare;
- e) conversie.

(4) Cercetarea științifică se realizează prin activități de cercetare fundamentală și aplicativă, inovație și transfer tehnologic.

Articolul 78. Condițiile de realizare a dreptului la studii superioare

(1) Cetățenii Republicii Moldova au dreptul la obținerea studiilor superioare:

- a) cu finanțare de la bugetul de stat;
- b) cu achitarea taxei de studii de persoană individual sau de organizații, instituții, întreprinderi.

(2) Cetățenii Republicii Moldova au dreptul la obținerea studiilor superioare la două sau mai multe domenii/specialități:

- a) pregătirea la una din specialități poate să se realizeze cu finanțare de la bugetul de stat;
- b) pregătirea la cea de-a doua specialitate se realizează cu achitarea taxei pentru studii.

(3) Cetățenii Republicii Moldova care au beneficiat deja de studii superioare finanțate de la bugetul de stat au dreptul la obținerea studiilor superioare cu finanțare din bugetul de stat la o nouă specialitate doar în cazul pierderii capacității de muncă la specialitatea (profesia) obținută anterior, în caz de boală profesională și/sau invaliditate sau în alte cazuri prevăzute de legislația în vigoare.

Articolul 79. Forme de organizare a studiilor superioare

(1) Studiile superioare de licență și masterat se organizează în următoarele forme:

- a) cu frecvența la zi;
- b) cu frecvența redusă;
- c) la distanță;
- d) învățământ mixt.

(2) Studiile superioare de licență și masterat în domeniul psihologiei, medicinei și farmaciei, limbilor străine, arhitecturii și artei se pot organiza numai cu frecvență la zi.

(3) Studiile superioare de doctorat se organizează în următoarele forme:

- a) cu frecvența la zi;
- b) la distanță ;
- c) cu frecvența redusă.q

Articolul 80. Tipurile și structura instituțiilor de învățământ superior

(1) Instituția de învățământ superior reprezintă un centru educațional cultural și științific, care realizează formarea profesională inițială și continuă în următoarele tipuri de instituții de învățământ superior: universități, academii de studii, institute, școli doctorale.

(2) Instituția de învățământ superior poate realiza activități de antreprenoriat, în condițiile legii.

(3) Instituțiile de învățământ superior pot fi publice sau private și se constituie, funcționează și se lichidează în condițiile prezentului Cod.

(4) Universitatea este o instituție de învățământ superior specializată, care:

- a) realizează, de regulă, studii de formare într-un spectru larg de domenii/specializări;
- b) asigură formarea inițială și continuă a specialiștilor în diverse domenii ale economiei naționale;

- c) efectuează cercetări științifice fundamentale și aplicative într-un spectru larg de domenii;
 - d) asigură interconexiunea cu piața muncii.
- (5) Academia de studii este o instituție de învățământ superior, care:
- a) realizează studii de formare într-un domeniu general de formare profesională (economie, drept, arte ș.a.);
 - b) asigură formarea inițială și continuă a specialiștilor în diverse domenii ale economiei naționale;
 - c) efectuează cercetări științifice fundamentale și aplicative în domenii de formare;
 - d) asigură interconexiunea cu piața muncii.
- (6) Institutul este o instituție de învățământ superior, care:
- a) realizează programe de formare profesională într-un anumit domeniu;
 - b) asigură formarea inițială și continuă a specialiștilor în diverse domenii ale economiei naționale;
 - c) efectuează cercetări științifice fundamentale și aplicative în domenii de formare;
 - d) asigură interconexiunea cu piața muncii.
- (7) Tipul și statutul instituției de învățământ superior publice sînt stabilite de autoritatea publică fondatoare, de comun acord cu Ministerul Educației și se aprobă prin hotărârea de Guvern; tipul și statutul instituției de învățământ superior private sînt stabilite de fondatorii acesteia, în condițiile legii.
- (8) Ministerul Educației stabilește, anual, ratingul (clasamentul) instituțiilor de învățământ superior, în cadrul evaluării acestora, în conformitate cu criteriile și metodologia elaborate de Agenția de Asigurare a Calității în Învățământul Superior și în Cercetare.
- (9) Ratingul instituției de învățământ superior determină:
- a) volumul de finanțare a instituției;
 - b) numărul de locuri cu finanțare de la bugetul de stat;
 - c) alte facilități în condițiile legii.
- (10) Instituția de învățământ superior se structurează în conformitate cu obiectivele și misiunea instituției, Regulamentul-tip aprobat de Ministerul Educației și Regulamentul instituțional.

Articolul 81. Filialele și consorțiile instituțiilor de învățământ superior

- (1) Instituțiile de învățământ superior acreditate pot constitui filiale în condițiile legii.
- (2) Instituțiile de învățământ superior din țară și de peste hotare se pot asocia în consorții, constituite pe bază de parteneriat, pentru realizarea unor programe și activități comune.
- (3) Actele de constituire a consorțiului vor include, în mod obligatoriu, compartimente vizînd participanții, organele de conducere, condițiile de încadrare a personalului, principiile de funcționare, sursele de finanțare, condițiile de lichidare a consorțiului.
- (4) Filialele și consorțiile instituțiilor de învățământ superior pot fi create numai în scopul realizării obiectivelor învățământului superior pentru promovarea învățământului de calitate și în alte scopuri, stipulate în prezentul Cod.

Articolul 82. Admiterea în instituțiile de învățământ superior

- (1) Admiterea în instituțiile de învățământ superior publice și private pentru fiecare ciclu de studii este de competența fiecărei instituții de învățământ superior și se organizează prin concurs, în baza metodologiei proprii, ținîndu-se cont de capacitatea instituțională și de cadrul general de organizare a admiterii în învățământul superior, elaborat de Ministerul Educației.
- (2) Condițiile și metodologia de admitere în fiecare instituție de învățământ superior se publică și se plasează pe pagina proprie de internet, până la începutul admiterii.

(3) Instituțiile de învățământ superior pot percepe de la candidați, în conformitate cu legea, taxe de înscriere pentru organizarea și realizarea admiterii, în cuantumurile aprobate de senatele instituțiilor de învățământ. Senatele pot prevedea scutirea de plata acestor taxe sau reducerea lor.

(4) Monitorizarea admiterii în învățământul superior este realizată de Ministerul Educației.

Articolul 83. Contractele de studii

(1) Contractul de studii reglementează raporturile studentului cu instituția de învățământ și include aspectele academic, financiar, social și alte aspecte relevante ale politicilor universitare.

(2) Modelul contractului de studii se elaborează de fiecare instituție de învățământ superior, în conformitate cu formularul-tip al contractului, elaborat și aprobat de Ministerul Educației, în concordanță cu statutul și regulamentele interne de organizare a studiilor și cu respectarea cadrului legal în vigoare; modelul contractului va specifica prevederile pentru studenții/masteranzii/doctoranzii care își fac studiile cu achitarea taxei.

(3) În contractul de studii se prevăd condițiile, drepturile și obligațiile fiecărei părți implicate, pentru întreg parcursul de studii la fiecare ciclu în parte, astfel încât să fie respectate cerințele de asigurare a calității.

(4) Pe parcursul studiilor superioare la toate ciclurile, studentul poate trece de la o specialitate la alta, respectiv, de la o formă de învățământ la alta, în conformitate cu prevederile contractului de studii, regulamentele instituționale interne și respectarea legislației în vigoare.

Articolul 84. Durata anului de studii

(1) Anul academic în învățământul superior începe de la 1 septembrie și este constituit din două semestre relativ egale.

(2) Durata unui semestru constituie în mediu 15 săptămâni.

(3) Durata săptămânii de studii este de 5 zile.

(4) Perioada și durata vacanțelor se stabilește de instituția de învățământ superior.

Capitolul II. Organizarea învățământului superior pe cicluri

Articolul 85. Studii superioare de licență – ciclul I

(1) Admiterea la ciclul I al învățământului superior se organizează de instituția de învățământ la domeniile de formare profesională autorizate pe bază de concurs și în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

(2) La concursul de admitere la ciclul I pot participa deținătorii diplomei de bacalaureat (studii liceale), diplomei de absolvire a învățământului postsecundar vocațional/tehnic sau a actului echivalent de studii, recunoscute de autoritatea abilitată la nivel național.

(3) Studiile superioare de licență corespund unui număr de 180-240 de credite de studii transferabile, conform Sistemului European de Credite de Studii Transferabile.

(4) Durata studiilor la ciclul I și numărul respectiv de credite transferabile pentru un program de formare profesională (domeniu, specialitate) se stabilește de Ministerul Educației, de comun acord cu alte ministere de resort, în baza:

a) cadrului de calificări în învățământul superior;

b) cadrului ocupațional și complexității competențelor profesionale necesare pentru exercitarea funcțiilor respective, în conformitate cu calificarea obținută;

c) specificului domeniului profesional de formare.

5) Durata studiilor la ciclul I în cadrul programului de formare profesională inițială a cadrelor didactice pentru învățământul preșcolar (educație timpurie) și învățământul primar va corespunde unui număr de 240 de credite de studii transferabile.

(6) Studiile superioare de licență asigură un nivel de calificare în baza competențelor generale și specifice, care permit inserția posesorului diplomei de studii superioare de licență pe piața muncii.

(7) Studiile superioare de licență se finalizează cu susținerea tezei de licență.

(8) Deținătorii diplomei de studii superioare de licență au dreptul să se angajeze în câmpul muncii, în conformitate cu cadrul ocupațional, sau își pot continua studiile la ciclul II – studii superioare de masterat.

(9) Diploma de studii superioare de licență este însoțită de suplimentul la diplomă în limba română, limba engleză sau într-o limbă de circulație internațională (la solicitare).

(10) În cadrul studiilor superioare de licență se pot solicita, peste numărul de credite obligatorii, credite acumulate la diverse discipline conexe, care se specifică în suplimentul la diplomă.

(11) Absolvenții ciclului de licență, care nu au urmat formarea inițială în psihopedagogie și doresc să continue studiile la ciclul II – masterat în științe ale educației, vor urma obligatoriu modulul psihopedagogic – cel puțin 60 de credite de studii transferabile.

(12) Activitatea de învățare auditorială a studenților va constitui 20-25 ore pe săptămână.

Articolul 86. Studii superioare de masterat – ciclul II

(1) Admiterea la ciclul II al învățământului superior se organizează de instituțiile acreditate de învățământ la domeniile autorizate, în bază de concurs, în conformitate cu prevederile legale în vigoare și regulamentele instituționale.

(2) La concursul de admitere la ciclul II – studii superioare de masterat, pot participa deținătorii diplomei de studii superioare de licență sau ai actului echivalent de studii recunoscut de autoritatea abilitată la nivel național.

(3) Studiile superioare de masterat corespund unui număr de 90-120 de credite de studii transferabile, respectiv, 30 de credite pentru un semestru de studii.

(4) În cazul continuării studiilor la ciclul de studii superioare de masterat, ce ține de un domeniu de formare profesională diferit de cel absolvit la ciclul de studii superioare de licență, solicitanții vor acumula 30 de credite de studii transferabile la disciplinele fundamentale și de specialitate ale domeniului solicitat la ciclul doi – prerechizitul curricular.

(5) Studenții pot obține prerechizitul curricular pentru a continua studiile de masterat la alt domeniu de formare profesională în perioada studiilor de licență sau în cadrul primului an al studiilor superioare de masterat.

(6) Obținerea prerechizitelor curriculare în cadrul studiilor de masterat se realizează numai în bază de taxe, stabilite în mod legal.

(7) Studiile superioare de masterat constituie baza obligatorie pentru continuarea studiilor la ciclul III – studii superioare de doctorat.

(8) În cadrul studiilor superioare de masterat se pot solicita, peste numărul de credite obligatorii, credite pentru studierea modulului psihopedagogic în cadrul facultăților cu alt profil decât cel pedagogic.

(9) Durata studiilor la ciclul II în cadrul programului de formare profesională inițială a cadrelor didactice pentru învățământul preșcolar (educație timpurie) și învățământul primar va corespunde unui număr de 60-90 credite de studii transferabile.

(10) Numărul de credite de studii transferabile cumulate la ciclul I și ciclul II constituie cel puțin 300 de credite de studii transferabile.

(11) Planul de admitere la studii superioare de masterat cu finanțare de la bugetul de stat se stabilește anual de Guvern.

(12) Planul de admitere la studii superioare de masterat în bază de taxă se stabilește de senatele instituțiilor de învățământ superior, în corespundere cu normele legale.

(13) Numărul de locuri finanțate de la bugetul de stat reprezintă cel puțin 50% din numărul de absolvenți ai ciclului I – studii superioare de licență, finanțate de la bugetul de stat.

(14) Studiile superioare de masterat vor antrena cadre didactice cu titluri științifice și didactice. Ca excepție, în cadrul studiilor superioare de masterat, în care există o dimensiune practică importantă, pot activa în calitate de cadre didactice și persoane, care nu dețin titlul științific de doctor, dar care sînt profesioniști cu experiență în domeniul respectiv. Această categorie de cadre didactice poate acoperi cel mult 25% din totalul orelor prevăzute de planul de învățământ.

(15) Studiile superioare de masterat se finalizează cu susținerea publică a tezei de master și eliberarea diplomei de studii superioare de masterat.

(16) Diploma de studii superioare de masterat este însoțită de suplimentul la diplomă în limba română, limba engleză sau într-o altă limbă de circulație internațională (la solicitare).

(17) Diploma de studii superioare de masterat atestă că titularul acesteia a obținut/a dezvoltat competențe generale și competențe profesionale specifice, inclusiv, atît manageriale, cît și de cercetare și inovare.

(18) Diploma de studii superioare de masterat conferă deținătorului dreptul să se angajeze în cîmpul muncii conform calificării, să exercite funcții de conducere, să obțină grade și calificative de performanță profesională, să realizeze activități cu un grad sporit de complexitate profesională, să elaboreze și să implementeze proiecte de cercetare științifică, precum și, avînd promovat modulul psihopedagogic, să activeze în instituțiile de învățământ de toate nivelurile.

(19) Deținătorul diplomei de studii superioare de masterat poate să-și continue studiile la ciclul III – studii superioare de doctorat.

(20) Instituțiile de învățământ pot iniția studii superioare de masterat la solicitarea instituțiilor publice sau private interesate, cu asigurarea finanțării corespunzătoare de către acestea și cu respectarea cerințelor de acreditare a programelor de studii respective.

(21) Studiile superioare de masterat pot fi:

a) de aprofundare, care asigură dezvoltarea competențelor într-o direcție de formare profesională din domeniul ciclului I absolvit;

b) interdisciplinare/pluridisciplinare, care asigură dezvoltarea unor competențe transversale specifice în două sau mai multe domenii de formare profesională;

c) complementare, care adaugă la competențele obținute în cadrul studiilor superioare de licență alte competențe, care să extindă aria de cunoaștere și de inserție profesională.

(22) Toate tipurile de studii de masterat permit absolvenților continuarea studiilor la ciclul III – studii superioare de doctorat.

(23) Studiile superioare de masterat trebuie să conțină și o componentă de cercetare științifică sau creație artistică, în corespundere cu specificul domeniului de formare profesională.

(24) Activitatea de învățare auditorială a studenților va constitui 14-16 ore pe săptămîină.

Articolul 87. Studiile superioare integrate

(1) Pentru domeniile de formare profesională, reglementate special prin norme internaționale, pot fi organizate studii superioare integrate, la ciclul I și ciclul II: medicină și farmacie, științele educației, psihologie, arhitectură.

(2) Admiterea la studii superioare integrate se realizează concomitent și în condiții similare cu admiterea la studii superioare, ciclul I, în limita Planului de înmatriculare, aprobat de Guvern.

(3) În cazul studiilor superioare integrate, durata cumulată a ciclurilor I și II va corespunde unui număr de cel puțin 300 de credite și studii transferabile.

(4) Studiile superioare integrate se finalizează cu eliberarea diplomelor echivalente diplomelor de studii superioare, ciclul II, și acordarea titlului de master.

Articolul 88. Studiile superioare de doctorat – ciclul III

(1) Studiile superioare de doctorat se organizează în instituțiile de învățământ superior sau instituțiile din sfera de cercetare la domeniile/specialitățile autorizate, precum și în școlile doctorale, activitatea cărora se reglementează printr-un Regulament, aprobat de Ministerul Educației.

(2) Școala doctorală este o subdiviziune în cadrul instituțiilor de învățământ superior, al instituțiilor din sfera de cercetare și inovare, precum și în cadrul consorțiurilor universitare care funcționează în conformitate cu legislația în vigoare.

(3) Admiterea la ciclul trei – studii superioare de doctorat – se organizează de instituțiile de învățământ superior sau instituțiile din sfera de cercetare la domenii/specialități autorizate, în conformitate cu legislația în vigoare.

(4) La concursul de admitere la studii superioare de doctorat pot participa deținătorii diplomei de studii superioare de masterat sau ai actului echivalent, recunoscut de autoritatea abilitată la nivel național.

(5) Studiile superioare de doctorat pot fi organizate cu frecvență la zi, redusă sau mixtă.

(6) Durata studiilor superioare de doctorat este cu frecvența la zi de 3 ani, la celelalte forme – de 4-5 ani.

(7) În cazul neîncadrării în termenele prevăzute, doctorandul poate susține teza în următorii 7 ani. Depășirea fără succes a termenului respectiv presupune reluarea studiilor de doctorat.

(8) Studiile superioare de doctorat pot fi organizate în baza finanțării de la bugetul de stat și în bază de contract cu achitarea taxei de studii, în conformitate cu legislația în vigoare.

(9) Planul de înmatriculare la studii superioare de doctorat în baza finanțării de la buget constituie cel mult 10% din numărul de absolvenți ai ciclului II la nivel național cu studii de la bugetul de stat și se aprobă de Guvern.

(10) Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Superior și în Cercetare, în baza rezultatelor evaluării instituției de învățământ superior și a celor de sfera de cercetare, propune Ministerului Educației acordarea instituțiilor de învățământ superior și celor din sfera de cercetare a dreptului de organizare de studii superioare de doctorat.

(11) Studiile superioare de doctorat se realizează prin programe avansate de pregătire, programe de cercetare științifică, individual sau în cadrul unor școli doctorale sub coordonarea conducătorului științific de doctorat.

(12) Conducătorul de doctorat poate fi profesor universitar, profesor cercetător, conferențiar universitar, conferențiar cercetător, în conformitate cu Regulamentul aprobat de Ministerul Educației.

(13) Numărul maxim de doctoranzi, pe care îi poate îndruma un conducător științific, se stabilește prin regulamente instituționale, cu condiția menținerii criteriilor de calitate.

(14) Doctorandul, care realizează un doctorat interdisciplinar, poate beneficia și de un consultant științific.

(15) Școlile doctorale pot fi organizate în cadrul instituțiilor de învățământ superior și al celor de cercetare, precum și în cadrul consorțiurilor universitare, în conformitate cu legislația în vigoare.

(16) Studiile superioare de doctorat se finalizează cu susținerea publică a tezei de doctor și conferirea gradului de doctor în științe de către Consiliul Științific Specializat și confirmat de către Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Superior și în Cercetare.

(17) Diploma de doctor în științe se eliberează de instituția în care doctorandul a efectuat studiile superioare de doctorat.

(18) Diploma de doctor în științe se completează în limba română și în una din limbile de circulație internațională.

(19) Diploma de doctor în științe atestă că titularul acesteia a obținut competențele fundamentale în domeniul respectiv de formare și poate ocupa posturile respective în instituții de învățământ superior, organizații din sfera științei și inovării, precum și în alte organizații din economia națională.

(20) Deținătorul titlului de doctor poate să-și dezvolte competențele profesionale și investigaționale în cadrul formării profesionale continue (studii de postdoctorat).

(21) Organizarea generală a studiilor superioare de doctorat, inclusiv a școlilor doctorale, se reglementează prin Regulament, coordonat cu Academia de Științe a Moldovei și aprobat de Ministerul Educației.

(22) Activitatea de învățare auditorială a doctoranzilor în cadrul școlilor doctorale va constitui 4-6 ore pe săptămână numai la primul an de studii.

Articolul 89. Studiile postdoctorale

(1) Studiile postdoctorale se organizează pentru deținătorii diplomelor de doctor, în scopul realizării unor cercetări științifice avansate/fundamentale, din perspectiva unor noi direcții de cercetare.

(2) Durata studiilor postdoctorale este de 1-2 ani.

(3) Studiile postdoctorale pot fi organizate în instituțiile de învățământ superior și cele din sfera științei și inovării, în condițiile legii.

(4) Studiile postdoctorale se finalizează cu prezentarea publică a rezultatelor cercetării și publicarea acestora într-o publicație indexată sau/și cu elaborarea și susținerea unei teze de doctor habilitat.

(5) Susținerea publică a rezultatelor cercetării științifice (pe bază de lucrări științifice) sau a tezei de doctor habilitat se finalizează cu conferirea titlului științific de doctor habilitat și eliberarea diplomei respective.

(6) Organizarea studiilor de postdoctorat și a procedurilor de obținere a titlului științific de doctor habilitat se reglementează prin Regulamentul aprobat de Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Superior și în Cercetare, de comun acord cu Ministerul Educației.

Articolul 90. Învățământul superior medical și farmaceutic

(1) Învățământul medical și farmaceutic se realizează exclusiv în instituții de învățământ publice, prin studii superioare de specialitate și studii de rezidențiat.

(2) Studiile superioare de specialitate se organizează prin învățământul de zi, cu durata de 4-6 ani și un număr de 60 de credite de studii transferabile pentru un an de studiu.

(3) Admiterea la studii superioare de specialitate se efectuează prin concurs, în baza criteriilor stabilite de Ministerul Educației, în comun cu Ministerul Sănătății.

(4) Studiile superioare de specialitate se finalizează cu susținerea examenului de absolvire și eliberarea diplomei de licență (studii superioare în medicină sau în farmacie), care conferă dreptul de a participa la concursul de admitere la studii de rezidențiat.

(5) Studiile de rezidențiat se organizează de Ministerul Sănătății, au ca obiectiv formarea profesională obligatorie a medicilor și farmaciștilor pe specializări și durează 1-5 ani.

(6) Admiterea la studii de rezidențiat se organizează prin concurs, în baza criteriilor stabilite de Ministerul Sănătății, de comun acord cu Ministerul Educației.

(7) Studiile de rezidențiat se finalizează cu susținerea examenului de master, organizat în baza criteriilor stabilite de Ministerul Sănătății, de comun acord cu Ministerul Educației.

(8) Absolvenților rezidențiatului, care au promovat examenul de master, li se eliberează diplomă de master, ce conferă dreptul de continuare a studiilor prin secundariat clinic și doctorat sau dreptul la activitate practică independentă, reconfirmat ulterior cu o periodicitate de 5 ani.

(9) Studiile de secundariat clinic se organizează de Ministerul Sănătății, au ca obiectiv obținerea de către medici a unei noi specializări și durează 2 ani.

(10) Studiile de secundariat clinic se finalizează cu susținerea examenului de absolvire și eliberarea diplomei de licență, care conferă dreptul la activitate practică independentă, reconfirmat ulterior cu o periodicitate de 5 ani.

(11) Planul de admitere în învățământul superior medical și farmaceutic cu finanțare bugetară se aprobă de Guvern.

Articolul 91. Specialitățile duble

(1) În cadrul studiilor superioare de licență și de masterat pot fi pregătiți specialiști la specialități duble numai în domeniul științelor educației.

(2) Durata studiilor la specialitățile duble la ciclul I pentru educație preșcolară este mai mare cu un an.

Capitolul III. Programe de formare în învățământul superior

Articolul 92. Dispoziții comune

(1) Formarea profesională inițială și continuă în instituțiile de învățământ superior se realizează prin programul de formare/de studii.

(2) Programul de formare/de studii include totalitatea activităților de proiectare, organizare, conducere și realizare a procesului educațional și de cercetare, care asigură obținerea unei calificări într-un domeniu profesional.

(3) Organizarea fiecărui program de formare/de studii este de competența instituțiilor de învățământ superior, cu respectarea legislației în vigoare.

(4) Programele de formare/de studii se diferențiază în funcție de:

- a) ciclul de învățământ superior;
- b) domeniul de formare profesională;
- c) forma de organizare a învățământului.

(5) Programul de formare include:

- a) Cadrul Național al Calificărilor;
- b) standardele și curriculumul universitar;
- c) procesul de predare-învățare-cercetare-evaluare;

d) sistemul de asigurare a calității activităților de realizare a programului de formare/de studii.

(6) Ministerul Educației, împreună cu alte autorități publice centrale, în colaborare cu instituțiile de învățământ superior și cu partenerii sociali, coordonează oferta pentru programele de formare/de studii cu cerințele pieții muncii și cu dezvoltarea sferei sociale, în baza unor studii de prognoză economică și socială.

Articolul 93. Standardele în învățământul superior

(1) Standardele în învățământul superior includ ansamblul de cerințe și norme necesare de atins prin studiul disciplinelor academice, cercetări științifice, practici de specialitate și reflectă așteptările social-profesionale referitoare la ceea ce ar trebui să știe și să poată face studentul/doctorandul la un anumit ciclu al învățământului superior.

(2) Structura standardelor în învățământul superior include:

- a) standarde de competențe;
- b) standarde de conținut;
- c) standarde de oportunități și condiții.

(3) Standardele în învățământul superior se elaborează pe domenii de formare profesională, se coordonează cu ministerele de resort și se aprobă de Ministerul Educației.

Articolul 94. Curriculumul universitar

(1) Curriculumul universitar include ansamblul produselor curriculare:

a) Planul-cadru de învățământ și planurile de învățământ pe domenii profesionale de formare;

- b) curricula pe discipline;
- c) manuale academice/universitare;
- d) ghiduri metodologice;
- e) instrumentar didactic de evaluare.

(2) Curriculumul universitar se elaborează în baza standardelor și a Cadrului Național al Calificărilor și se aprobă de Senatul instituției de învățământ superior.

Articolul 95. Evaluarea în învățământul superior

(1) Evaluarea externă a procesului educațional în învățământul superior este realizată de Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Superior și în Cercetare, de comun acord cu Ministerul Educației.

(2) Evaluarea internă a procesului educațional se realizează de structurile instituționale de asigurare a calității, în baza unui Regulament intern/instituțional.

(3) Rezultatele academice ale studenților se evaluează:

- a) pe parcursul semestrului;
- b) la finele semestrului;
- c) la finele realizării programului de studiu în cadrul fiecărui ciclu de învățământ.

(4) Evaluarea la finalizarea programului de studii în învățământul superior se realizează prin:

- a) examenul de licență, pentru ciclul I de studii superioare;
- b) examenul de masterat, pentru ciclul II de studii superioare;
- c) examenul de susținere a tezei de doctorat, pentru ciclul III de studii superioare.

(5) Examenele de finalizare a studiilor se organizează și se desfășoară numai de instituțiile de învățământ superior acreditate, în condițiile prezentului Cod, în baza unui Regulament-tip, aprobat de Ministerul Educației, și în baza regulamentelor interne, aprobate de senatele instituționale.

(6) Studenții care nu au susținut examenul de finalizare a studiilor la ciclul I și ciclul II pot repeta procedura de susținere, contra plată, cel mult de trei ori pe parcursul următorilor 5 ani.

Articolul 96. Cadrul Național al Calificărilor în învățământul superior

(1) Cadrul Național al Calificărilor în învățământul superior asigură transparența, mobilitatea academică a studenților, recunoașterea diplomelor la nivel național și cel internațional.

- (2) Cadrul Național al Calificărilor include:
- a) domeniul de formare profesională;
 - b) ciclul învățământului superior;
 - c) finalitățile exprimate în competențe generale și specifice domeniului de formare profesională;
 - d) volumul de muncă exprimat în credite de studii transferabile;
 - e) proceduri de asigurare a calității în învățământul superior.
- (3) Cadrul Național al Calificărilor în Învățământul Superior se elaborează pentru fiecare ciclu de studii și domenii de formare profesională, în corespundere cu Cadrul European al Calificărilor.
- (4) Cadrul Național al Calificărilor în Învățământul Superior este elaborat de Ministerul Educației, de comun acord cu ministerele de resort, instituțiile de învățământ superior, agenți economici și alți parteneri sociali, și se aprobă de Guvern.
- (5) Calificările acordate de instituțiile de învățământ superior se introduc în Registrul Național al Calificărilor în Învățământul Superior.

Articolul 97. Sistemul de credite de studii transferabile

- (1) Programele de formare profesională în învățământul superior de toate formele la ciclul I și ciclul II se bazează pe Sistemul European de Credite Transferabile.
- (2) Creditele de studii transferabile măsoară cantitatea de muncă pretinsă studentului în cadrul unui curs/disciplină academică pe parcursul unei unități de timp, după cum urmează:
- a) un semestru se cuantifică cu 30 de credite;
 - b) un an universitar – cu 60 de credite de studii transferabile.
- (3) Transferul de credite de studii poate fi efectuat doar în cadru aceluiași ciclu de învățământ superior.
- (4) Instituțiile de învățământ superior pot accepta transferul până la 30 de credite de studii acumulate în cadrul studiilor în colegii în condițiile compatibilității programelor de formare și în baza unor acorduri bilaterale.
- (5) Metodologia aplicării sistemului de credite de studii transferabile se reglementează prin Regulamentul-tip elaborat de Ministerul Educației și regulamentele interne instituționale.

Articolul 98. Stagiile profesionale în învățământul superior

- (1) Stagiile profesionale reprezintă una din formele principale și obligatorii de formare a specialiștilor de înaltă calificare.
- (2) Stagiile profesionale se organizează și se realizează în cadrul organizațiilor, companiilor, societăților, altor structuri, în baza contractelor bilaterale.
- (3) Instituțiile publice, organizațiile, companiile, societățile, alte structuri (comerciale și necomerciale) sînt obligate să ofere locuri și condiții pentru efectuarea stagiilor profesionale în domeniile respective, în baza contractelor de stagii încheiate între instituții, stagieri și entitățile respective.
- (4) Entitățile, care oferă locuri pentru stagii profesionale, pot beneficia din partea instituțiilor de învățământ superior:
- a) de dreptul de selectare prioritara a celor mai buni/pregătiți absolvenți, pentru a-i angaja în organizația, compania proprie;
 - b) de organizarea în comun a incubatoarelor, laboratoarelor științifice etc.;
 - c) de formarea continuă a personalului;
 - d) de schimb de experiență.

(5) Entitățile care oferă locuri pentru stagii profesionale pot beneficia de facilități din partea statului, în condiții legale.

Capitolul IV. Managementul învățământului superior

Articolul 99. Dispoziții comune

(1) Managementul învățământului superior reprezintă modalitatea de gestionare globală, optimă, strategică, operațională și se realizează la nivel național de Ministerul Educației și la nivel instituțional – de instituția de învățământ superior.

(2) Managementul învățământului superior se axează pe următoarele principii:

- a) principiul autonomiei instituționale;
- b) principiul conducerii strategice prin elaborarea și aplicarea Programului național/strategic de dezvoltare a învățământului superior;
- c) principiul gestionării eficiente și transparente prin acțiuni de informare-evaluare-comunicare managerială;
- d) principiul conducerii complexe, ce vizează interdependența funcțiilor și structurilor manageriale.

Articolul 100. Organele manageriale și consultative instituționale

(1) În cadrul instituțiilor de învățământ superior activează următoarele organe administrative și consultative:

- a) Senatul instituției de învățământ superior;
- b) Consiliul pentru Dezvoltare Strategică și Instituțională;
- c) Consiliul de administrare;
- d) Consiliul științific (după caz);
- e) Consiliul facultății.

(2) Alegerea organelor administrative din instituția de învățământ superior se face în baza regulamentelor instituționale, aprobate de senatele instituțiilor.

(3) Senatul instituției de învățământ superior reprezintă organul de conducere al instituției de învățământ superior, format din personal științifico-didactic și studenți, ales prin votul secret al corpului profesoral-didactic al facultăților, departamentelor, centrelor științifice și prezidat de rector, în conformitate cu Regulamentul instituțional, coordonat cu Ministerul Educației.

(4) Conducerea operativă a instituției de învățământ superior, în perioada dintre ședințele Senatului, este efectuată de biroul Senatului, constituit din rector, prorectori și secretarul științific al Senatului.

(5) Consiliul pentru Dezvoltarea Strategică și Instituțională reprezintă un organ de conducere strategică cu funcții:

- a) de proiectare strategică;
- b) de monitorizare a bugetului;
- c) de realizare a conexiunii cu piața muncii.
- d) de promovare a antreprenoriatului.

(6) Componența Consiliului pentru Dezvoltarea Strategică și Instituțională se constituie din:

- a) rector;
- b) prorector responsabil pentru activitatea economică;
- c) 3-5 persoane înaintate de senatul instituției, însă care nu sunt angajați ai acesteia;
- d) 1-2 persoane înaintate de Ministerul Educației, însă care nu sunt angajați ai acestuia.

(7) Consiliul de administrare al instituției de învățământ superior, instituit prin ordinul rectorului, se constituie din rector, prorectori, decani, șefi ai subdiviziunilor economico-financiare

și de management al resurselor umane, reprezentanți ai autoconducerii studențești, directorul bibliotecii.

(8) Consiliul facultății este organul suprem de conducere la nivel de facultate, prezidat de decan, din care fac parte prodecanii, șefii de catedră, reprezentanți ai corpului didactic și ai autoconducerii studențești.

(9) Consiliul științific al instituției/centrelor științifice este ales din membri titulari, deținători de grade științifice și titluri științifice și științifico-didactice.

(10) Studenții ciclurilor I, II și III participă în procesele de conducere, fiind reprezentați în organele administrative și consultative ale instituției de învățământ superior (Senatul și Consiliul facultății) în proporție de cel puțin 15% din numărul membrilor acestora.

(11) Prorectorii, decanii, directorii de centre științifice pot constitui Consiliul național al managerilor instituțiilor de învățământ superior – organ cu funcții consultative în domeniul managementului calității politicilor educaționale.

Articolul 101. Administrarea instituțiilor de învățământ superior

(1) Instituția de învățământ superior este administrată de rector, prorector.

(2) Postul de rector al instituției publice de învățământ superior se ocupă prin concurs, în conformitate cu Regulamentul, aprobat de Guvern. În instituțiile de învățământ superior private, postul de rector se ocupă în conformitate cu statutul instituțional.

(3) La concursul pentru ocuparea postului de rector pot fi înaintați cetățeni ai Republicii Moldova, care:

- a) dețin titluri științifice și titluri științifico-didactice;
- b) au o vechime în activitatea științifico-didactică de cel puțin 10 ani, inclusiv 5 ani de activitate didactică și managerială în învățământul superior;
- c) posedă capacități manageriale;
- d) cunosc limba română.

(4) Rectorul se alege de Senatul instituției de învățământ superior prin vot egal, secret și liber exprimat, cu majoritatea simplă din numărul membrilor Senatului.

(5) Rectorii instituțiilor de învățământ superior publice se confirmă în post prin hotărâre de Guvern, iar rectorii instituțiilor de învățământ superior private – prin decizia fondatorilor instituției.

(6) Rectorul poate fi demis înainte de termen, la inițierea procedurii de demitere de cel puțin 1/3 din membrii Senatului instituției de învățământ superior, în cazul neîndeplinirii de acesta a obligațiilor sale funcționale, cu votul a 2/3 din numărul membrilor Senatului.

(7) În instituțiile de învățământ superior publice, prorectorii se numesc în funcție de rector, din rândul persoanelor care dețin titluri științifice și științifico-didactice, au o vechime în activitatea științifico-didactică de cel puțin 5 ani, demonstrează capacități manageriale, cunosc limba română. (cu excepția prorectorului pentru activitate de gospodărire).

(8) După confirmarea în post a rectorului nou ales, posturile de prorectori devin vacante.

(9) În instituția de învățământ superior privată, alegerea sau numirea prorectorilor se reglementează prin regulament instituțional.

(10) Decanii facultăților, șefii de catedră în instituțiile de învățământ publice se aleg în baza regulamentelor instituționale.

(11) Posturile de conducere electivă în învățământul superior se ocupă prin concurs, pe un termen de 5 ani și pot fi deținute de una și aceeași persoană nu mai mult de 2 mandate consecutive.

Articolul 102. Autonomia universitară și responsabilitatea publică a instituțiilor de învățământ superior

(1) Autonomia universitară este garantată de stat și reprezintă cadrul instituțional în care se exercită libertățile academice asociate procesului educațional și cercetării.

(2) Autonomia universitară se realizează prin următoarele drepturi:

a) determinarea propriei structuri organizaționale;
b) selectarea personalului științifico-didactico și de cercetare;
c) conferirea titlurilor științifico-didactice și științifice, cu respectarea criteriilor și procedurilor stabilite;

d) alegerea propriilor organe administrative;

e) stabilirea relațiilor de mobilitate academică, în bază de acorduri bilaterale;

f) selectarea partenerilor din țară și de peste hotare pentru activități de colaborare.

(3) În domeniul funcțional, autonomia universitară se realizează prin următoarele drepturi:

a) definirea propriilor politici, misiuni și obiective;

b) elaborarea, experimentarea și aplicarea propriilor programe de studiu, ținându-se cont de principiul calității;

c) elaborarea sistemului intern de evaluare a calității proceselor academice, obiectivelor formării, tehnologiilor educaționale de predare-învățare-evaluare, strategiilor de cercetare, metodologiilor de admitere la studii la toate ciclurile universitare;

d) elaborarea și realizarea programelor instituționale de cercetare științifică;

e) decderea asupra formelor de valorificare a cercetărilor științifice, cu dreptul de autor și de proprietate asupra produselor intelectuale și de creație;

f) stabilirea normei didactice în condițiile legii.

g) implementarea propriilor sisteme de asigurare a calității.

(4) În domeniul administrării resurselor, autonomia universitară se realizează prin următoarele drepturi:

a) utilizarea resurselor disponibile pentru desfășurarea activității statutare, conform propriilor decizii;

b) acumularea și gestionarea veniturilor proprii din activități de cercetare științifică, din taxe, proiecte, consultări, producții și din alte activități specifice;

c) definirea și implementarea politicilor de gestionare a finanțelor acumulate;

d) stabilirea bugetelor și priorităților de dezvoltare, în scopul îmbunătățirii condițiilor de studiu și de cercetare;

e) administrarea spațiilor și dotărilor în condiții optime de dezvoltare a bazei materiale a instituției;

f) acordarea burselor de studiu și de cercetare din fonduri proprii.

(5) Instituțiile de învățământ superior vor asigura un echilibru între nivelul de autonomie și obligația de a realiza învățământ superior de calitate, de a respecta și realiza planurile de dezvoltare instituțională, de a face publice și transparente procesele care vizează organizarea și funcționarea instituțiilor, precum și modalitățile de administrare a acestora.

Articolul 103. Carta universitară

(1) Carta universitară include ansamblul de politici educaționale instituționale cu referire la proiectarea, organizarea, conducerea și evaluarea funcționării și dezvoltării instituției de învățământ superior.

(2) Carta universitară se aprobă de Senatul instituțiilor de învățământ superior.

Articolul 104. Relațiile sistemului de învățământ superior cu piața muncii

(1) Sistemul de învățământ superior și mediul economic sunt responsabili pentru formarea profesională.

(2) Parteneriatul dintre instituțiile de învățământ superior și mediul economic reprezintă o prioritate strategică a statului și se realizează prin:

- a) dialog social și consultare;
- b) negociere colectivă și acord colectiv.

(3) Relaționarea instituțiilor de învățământ și a celor din mediul economic în cadrul parteneriatului se realizează prin:

a) stabilirea rolurilor, interdependenței și responsabilităților tuturor actanților în procesul de formare și inserție profesională;

b) stabilirea unui cadru facilitator și cooperant de interacțiune a învățământului superior și a pieței muncii;

c) crearea întreprinderilor mixte.

(4) Prestarea serviciilor de către instituțiile de învățământ superior și cele din mediul economic, în calitate de prestator sau beneficiar, se abordează în mod egal și echitabil.

(5) Parteneriatul dintre învățământul superior și mediul economic prevede:

a) crearea centrelor comune de orientare și ghidare în carieră profesională;

b) organizarea târgurilor locurilor de muncă;

c) crearea centrelor de repartizare a absolvenților în câmpul muncii;

d) crearea incubatoarelor, laboratoarelor de cercetare comune;

e) crearea Fondului național pentru formarea profesională inițială și continuă;

f) organizarea formării profesionale continue reciproce;

g) oferirea locurilor pentru stagii de specialitate;

h) angajarea reprezentanților de înaltă calificare din mediul economic în activitatea de elaborare a cadrului calificărilor, a cadrului ocupațional, a standardelor profesionale în procesul de formare profesională;

i) implicarea cadrelor de înaltă calificare din mediul economic în monitorizarea și evaluarea calității învățământului superior;

j) alte activități și acțiuni legale.

Articolul 105. Managementul calității în învățământul superior

(1) Asigurarea calității formării profesionale inițiale și continue constituie o prioritate fundamentală a instituțiilor de învățământ superior.

(2) În instituțiile de învățământ superior se instituie sisteme de management al calității, coordonate de structuri instituționale, create în acest scop.

(3) Sistemul instituțional de management al calității conține, în fond, următoarele subsisteme:

a) de orientare, care le permite studenților, doctoranzilor să aleagă un traseu adaptat capacităților proprii;

b) de evaluare a serviciilor educaționale prestate studenților, doctoranzilor;

c) de evaluare a curriculumului pe discipline/module;

d) de evaluare continuă a procesului de învățământ și a rezultatelor învățării;

e) de evaluare a cercetărilor științifice în instituția de învățământ superior;

f) de evaluare a managementului academic și administrativ, inclusiv financiar;

g) de evaluare a serviciilor de asistență socială prestate studenților, doctoranzilor;

h) de interacțiune cu absolvenții și angajatorii;

i) de evaluare a gradului de angajare pe piața forței de muncă a absolvenților.

(4) Controlul asupra asigurării calității în învățământul superior îi revine Ministerului Educației, Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Învățământul Superior și în Cercetare, la nivel național, și comisiilor de asigurare a calității, la nivel instituțional.

(5) Controlul de stat asupra sistemului de învățământ superior se realizează sub formă de proceduri de autorizare și acreditare, reglementate de legislația în vigoare.

Capitolul V. Cercetarea științifică în învățământul superior

Articolul 106. Cercetarea științifică în învățământul superior

(1) În instituțiile de învățământ superior, activitatea de cercetare se realizează prin investigații științifice fundamentale și aplicative.

(2) Cercetarea științifică în învățământul superior se realizează în cadrul catedrelor, centrelor de cercetare, laboratoarelor, institutelor de cercetare științifică, altor unități de cercetare prin investigații științifice, prin dezvoltare și transfer tehnologic, prin proiectare, consultanță și expertiză.

(3) Instituțiile de învățământ superior se acreditează pentru activitatea de cercetare conform legislației în vigoare, concomitent cu acreditarea programelor de formare inițială profesională, de Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Superior și în Cercetare.

(4) Pe lângă Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Superior și în Cercetare se constituie un fond pentru cercetare, inovare și transfer tehnologic, având la bază finanțarea de la bugetul de stat, de la agenții economici, sponsorizări, granturi etc.

(5) Fondul va întruni reprezentanții științei academice, științei universitare și științei ramurale.

(6) Formele de organizare a cercetării științifice sînt:

a) cercetarea științifică independentă realizată în cadrul normei didactico-științifice;

b) cercetarea științifică în baza programelor de stat și a proiectelor instituționale, naționale și internaționale, granturilor naționale și internaționale și a altor forme legale.

(7) Modul de organizare și desfășurare a cercetării științifice în instituția de învățământ superior se reglementează prin regulament intern și alte acte normative în vigoare.

(8) Personalul de cercetare din învățământul superior este format din:

a) cadre didactico-științifice;

b) cercetători științifici.

(9) Creația artistică în învățământul superior se echivalează în plan funcțional cu cercetarea științifică și se reglementează printr-un regulament special, aprobat de ministerul de resort.

(10) Cercetările în învățământul superior sunt finanțate din bugetul de stat și alte surse legale.

(11) Finanțarea cercetărilor în învățământul superior de la bugetul de stat se realizează în bază de concurs, organizat de Agenția Națională pentru Cercetare, Inovare și Transfer Tehnologic.

(12) Concursul se realizează în baza direcțiilor științifice prioritare aprobate de Guvern.

(13) Volumul finanțării, de la bugetul de stat, a cercetărilor în învățământul superior se stabilește de Guvern.

(14) Instituțiile de învățământ superior sunt autonome în realizarea și comercializarea rezultatelor cercetărilor științifice.

Capitolul VI. Personalul din învățământul superior

Articolul 107. Personalul din învățământul superior

(1) Personalul din învățământul superior se constituie din:

a) personal științifico-didactic: asistent, lector, lector superior universitar, conferențiar universitar, profesor universitar;

b) personal științific: cercetător științific stagiar, cercetător științific, cercetător științific superior, cercetător științific coordonator, cercetător științific principal;

c) personal didactic: formator, pedagog social, psiholog, maestru de concert, maestru de instruire.

(2) Conferențiar universitar/conferențiar cercetător și profesor universitar/profesor cercetător sînt titluri științifico-didactice, care se conferă, în funcție de domeniul de activitate științifico-didactică, de Senatul instituției de învățământ superior și se aprobă de Ministerul Educației.

(3) Conferirea titlurilor științifice și științifico-didactice se reglementează printr-un Regulament, aprobat de Guvern.

(4) Personalul de conducere din învățământul superior se constituie din: rector, prorector, șefi de subdiviziuni etc.

(5) Alte categorii de personal: bibliotecar, secretar-referent, metodist, tehnician, acompaniator, inginer-tehnician, medic, asistent medical etc.

Articolul 108. Ocuparea funcțiilor didactice, științifico-didactice și științifice în învățământul superior

(1) Funcțiile didactice, științifico-didactice și științifice în învățământul superior se ocupă prin concurs, în conformitate cu Regulamentul aprobat de Ministerul Educației.

(2) Calificarea profesională a personalului didactic, științifico-didactic și științific, care se atestă prin titluri științifice și didactico-științifice, constituie temeiul pentru ocuparea posturilor didactice, științifico-didactice și științifice.

Articolul 109. Normarea activității științifico-didactice și de cercetare în învățământul superior

(1) Norma științifico-didactică se constituie din:

a) activitatea didactică auditorială (contact direct):

- curs;

- seminare, lucrări de laborator, lucrări practice, consultații, alte activități prevăzute de regulamentele instituționale interne;

b) activitatea didactică neauditorială:

- conducerea stagiilor profesionale;

- conducerea activităților didactico-artistice sau sportive;

- conducerea tezelor de licență, de masterat, de doctorat;

- conducerea activității individuale a studenților;

- activități de evaluare și monitorizare;

- alte activități prevăzute de regulamentele instituționale interne;

c) activitatea de cercetare și transfer tehnologic:

- efectuarea cercetărilor științifice;

- elaborarea de curricula, manuale, ghiduri metodologice;

- publicarea articolelor științifice;

- elaborarea și editarea monografiilor, culegerilor științifice;

- realizarea tezelor de doctorat;
- montarea spectacolelor;
- participarea și coordonarea de proiecte științifice;
- participarea la conferințe științifice;
- alte activități prevăzute de regulamentele instituționale interne.

(2) Norma activității de cercetare pentru cercetătorii științifici titulari se stabilește în conformitate cu legislația în vigoare.

(3) Activitatea didactică se cuantifică în ore convenționale în cadrul unei unități de timp, de regulă, săptămână, semestru, an.

(4) În învățământul superior ora de curs, de seminar, de laborator, de lucrări practice, alte activități prevăzute de regulamentele instituționale interne constituie o oră convențională.

(5) În învățământul superior de licență, ora de curs este echivalentă cu 1,5 ore convenționale, ora de seminar, ora de laborator și ora de lucrări practice reprezintă 1 oră convențională.

(6) În învățământul superior de masterat și doctorat, ora de curs reprezintă 2 ore convenționale, ora de seminar și alte activități similare reprezintă 1,5 ore convenționale.

(7) Norma didactică anuală, calculată în ore convenționale pentru activitățile prevăzute la alineatul (1), litera a) a prezentului articol, se stabilește după cum urmează:

- a) profesor universitar: 180 – 260 ore convenționale;
- b) conferențiar universitar: 280 – 380 ore convenționale;
- c) lector superior: 400 – 460 ore convenționale;
- d) lector, asistent: 480 – 520 ore convenționale.

(8) Alte activități, incluse în norma științifico-didactică și prevăzute în alineatul (1), literele b) și c), al prezentului articol, se cuantifică în ore convenționale, printr-o metodologie aprobată de senatul instituției de învățământ superior, în funcție de profil și specializare.

(9) În norma didactică a asistentului universitar nu pot fi incluse orele de curs.

(10) Suma totală a orelor de muncă dintr-o normă științifico-didactică, realizată prin cumularea ponderilor activităților menționate în alineatul (1) al prezentului articol, este de 36 de ore pe săptămână.

(11) Senatul instituției de învățământ superior stabilește diferențiat norma științifico-didactică efectivă, în funcție de domeniul, specializarea, ponderea disciplinelor fundamentale, de specialitate, opționale, de mărimea formațiunilor de studii și de performanțele cadrelor didactice în domeniul didactic sau de cercetare.

(12) Norma didactică care nu poate fi constituită conform alineatului (8) al prezentului articol se completează cu activități de cercetare științifică pînă la norma integrală, cu menținerea de către cadrul didactic a funcției obținute prin concurs.

(13) Norma de activitate a altor categorii de personal din învățământul superior este stabilită în conformitate cu Codul muncii.

(14) Personalul de conducere din învățământul superior (rector, prorector, șef Departament poate cumula funcții didactice în timpul orelor de program

(15) Norma didactică prevăzută în alineatul (1), literele a) și b), poate fi redusă pînă la 30% pentru realizarea activităților prevăzute în alineatul (1), litera c).

Articolul 110. Evaluarea personalului științifico-didactic din instituțiile de învățământ superior

(1) Evaluarea personalului științifico-didactic din învățământul superior face parte din sistemul asigurării calității și se realizează periodic pe parcursul a cinci ani.

(2) Evaluarea personalului științifico-didactic se realizează în funcție de:

- a) participarea în concursul de ocupare a postului științifico-didactic;

- b) conferirea titlurilor de lector superior universitar, conferențiar universitar, profesor universitar;
 - c) diagnosticarea eficienței de predare, cercetare;
 - d) identificarea performanțelor pedagogice și de cercetare;
 - e) implementarea inovațiilor didactice;
 - f) alte situații prevăzute de carta universitară.
- (3) Evaluarea personalului științifico-didactic poate fi realizată de:
- a) administrația instituției;
 - b) șeful de catedră;
 - c) comisia de asigurare a calității;
 - d) colegi și experți;
 - e) studenți;
 - f) alte persoane și structuri abilitate.
- (4) Evaluarea personalului științifico-didactic de către studenți este obligatorie.

Articolul 111. Formarea continuă a cadrelor didactice și științifico-didactice din învățământul superior

- (1) Formarea continuă a cadrelor științifico-didactice și științifice din învățământul superior este obligatorie pe parcursul întregii activități profesionale.
- (2) Formarea continuă a cadrelor științifico-didactice și științifice se realizează prin:
- a) stagii de formare profesională în centrele de învățământ și cercetare, organizații, din țară și de peste hotare;
 - b) participare în proiecte naționale și internaționale;
 - c) participare la conferințe, seminare, simpozioane naționale și internaționale, expoziții etc.;
 - d) autoformare etc.
- (3) În cadrul formării continue a cadrelor științifico-didactice și științifice din învățământul superior se aplică creditele de formare profesională.
- (4) Formarea continuă în învățământul superior se reglementează de prezentul Cod, de Regulamentul aprobat de Ministerul Educației și regulamentele interne instituționale.

Titlul VI Tipuri specifice de învățământ

Capitolul I. Învățământul de arte și sport

Articolul 112. Dispoziții generale

- (1) Învățământul de arte și sport:
- a) reprezintă dimensiunea vocațională a sistemului de învățământ, orientată la formarea competențelor specifice domeniilor respective;
 - b) se realizează în cadru formal și nonformal la toate nivelurile sistemului de învățământ;
 - c) este benevol și se asigură de stat, conform pachetului de servicii educaționale și sociale acordate de stat gratuit, precum și în baza taxelor, conform normelor legale.

Articolul 113. Organizarea învățământului de arte și sport

(1) Organizarea învățământului de arte și sport se reglementează de prezentul Cod, regulamentele-tip de organizare și funcționare a învățământului general, vocațional și superior, precum și de regulamentele specifice domeniilor respective, elaborate de autoritățile administrației publice centrale de resort, coordonate cu Ministerul Educației și aprobate de Guvern.

(2) Învățământului vocațional în domeniul artelor și sportului constă din:

- a) învățământul vocațional de amatori la nivel de școală generală, școală de artă, școală de muzică, școală de sport, cercuri de sport, cercuri și studiouri artistice, colective de amatori;
- b) învățământ vocațional de arte și sport profesionist.

(3) Structura învățământului vocațional în domeniul artelor și sportului este coraportată la structura generală a sistemului de învățământ din Republica Moldova și la conținuturile specifice ale acestui domeniu.

(4) Educația vocațională artistică și sportivă de amatori în învățământul primar, secundar, postsecundar și superior se realizează:

- a) în clasele cu profil artistic sau de sport;
- b) în cadrul orelor prevăzute de planurile de învățământ;
- c) în cadrul orelor opționale;
- d) în cercurile artistice și la facultățile de arte frumoase sau sport din cadrul instituțiilor de învățământ superior.

(5) Învățământul vocațional profesionist de toate nivelurile se realizează în instituții specializate cu profil artistic (muzicale, teatrale, coregrafice, de arte plastice) sau de sport și la facultățile specializate din cadrul instituțiilor de învățământ superior.

(6) Planul de înmatriculare la specialitățile artistice în instituțiile specializate de învățământ artistic se stabilește anual de Guvern, la propunerea Ministerului Culturii.

(7) În învățământul de artă și sport:

a) selectarea candidaților pentru admiterea în instituțiile și la facultățile specializate de învățământ artistic și de sport se face în urma unor probe de aptitudini obligatorii, organizate de instituții, și în corespundere cu cerințele generale stabilite de Ministerul Educației.

b) planurile de învățământ se elaborează de instituțiile de învățământ respective și se aprobă, conform profilului, de Ministerul Educației, precum și de autoritățile administrative centrale de resort;

c) examenele de absolvire a gimnaziului și a liceului includ și o probă practică de profil.

Capitolul II. Învățământul în domeniul militar, al securității și ordinii publice

Articolul 114. Dispoziții comune

(1) Învățământul în domeniul militar, al securității și ordinii publice se organizează și se realizează în conformitate cu prevederile prezentului Cod, cu regulamentele-cadru elaborate de autoritățile administrației publice centrale de resort, coordonate cu Ministerul Educației și aprobate de Guvern, precum și cu regulamentele instituționale interne.

(2) Învățământul în domeniul militar, al securității și ordinii publice asigură:

a) pregătirea și formarea ofițerilor corpului superior, mediu și inferior de comandă și a subofițerilor;

b) specializarea și perfecționarea pregătirii personalului militar și civil în domeniile de interes pentru ministerele și organele de resort și alte structuri ale sistemelor de apărare, securitate și ordine publică;

c) organizarea și desfășurarea cercetărilor științifice în domeniile de interes pentru ministerele și organele de resort și alte structuri ale sistemelor de apărare, securitate și ordine publică;

d) oferirea de consultanță, suport științific și expertiză în domeniile apărării, securității și ordinii publice pentru structurile guvernamentale și nonguvernamentale, în conformitate cu legislația în vigoare.

Articolul 115. Organizarea învățământului în domeniul militar, al securității și ordinii publice

(1) Înființarea, reorganizarea și lichidarea instituțiilor de învățământ în domeniul militar, al securității și ordinii publice se efectuează de Guvern, cu aprobarea Comandantului suprem al Forțelor armate, în conformitate cu prezentul Cod și legislația în vigoare.

(2) Instituțiile de învățământ în domeniul militar, al securității și ordinii publice se subordonează direct Guvernului și, nemijlocit, organului administrativ central de resort.

(3) Învățământul în domeniul militar, al securității și ordinii publice se organizează la nivel vocațional/tehnic, la nivel de studii superioare de licență, studii superioare de masterat, studii superioare de doctorat și formare profesională continuă, numai în instituțiile de învățământ publice, în mod gratuit.

(4) Structura organizatorică a învățământului din domeniul militar, al securității și ordinii publice este elaborată de consiliile profesionale, de senatele instituțiilor și aprobată de autoritățile administrative centrale de resort.

(5) Planul de pregătire a cadrelor de specialitate în instituțiile de învățământ din domeniul militar, al securității și ordinii publice se aprobă anual de Guvern, la propunerea autorităților administrative centrale de resort.

(6) Planurile de învățământ pentru instituțiile din domeniul militar, al securității și ordinii publice se elaborează de instituțiile de învățământ și se coordonează cu autoritățile administrative centrale de resort respective și cu Ministerul Educației.

(7) Diplomele de absolvire a instituțiilor de învățământ din domeniul militar, al securității și ordinii publice și titlurile obținute le oferă deținătorilor acestora dreptul să ocupe, după trecerea în rezervă, funcții echivalente cu cele ale absolvenților instituțiilor de învățământ civile, cu profil înrudit și de același nivel.

Articolul 116. Selectarea candidaților pentru învățământul din domeniul militar, al securității și ordinii publice

Candidații la studii în domeniul militar, al securității și ordinii publice de nivel vocațional/tehnic și superior de licență se selectează din rândurile cetățenilor Republicii Moldova care:

- a) posedă act de studii, care permite accesarea la următorul nivel de învățământ;
- b) posedă limba română;
- c) sînt declarați apti din punct de vedere fizic, psihic și medical;
- d) nu au antecedente penale, nu sînt sub urmărire penală, cu excepția cazurilor de reabilitare;
- e) nu depășesc vîrsta de 27 de ani și au înălțimea nu mai mică de 170 cm pentru bărbați și nu depășesc vîrsta de 25 de ani și au înălțimea nu mai mică de 165 cm pentru femei;
- f) nu sînt membri ai partidelor politice sau ai mișcărilor, organizațiilor cu caracter politic, terorist, antistatal.

Articolul 117. Instruirea rezerviștilor și recruților

(1) Instruirea cetățenilor pentru apărarea Patriei se realizează în conformitate cu prevederile Constituției Republicii Moldova, ale prezentului Cod, ale altor acte normative cu privire la apărare, precum și ale acordurilor internaționale la care Moldova este parte.

(2) Instruirea rezerviștilor și recruților se realizează prin intermediul catedrelor militare ale instituțiilor de învățământ superior publice și al centrelor de instruire militară, cu aprobarea Ministerului Apărării.

(3) Catedrele militare ale instituțiilor de învățământ publice, cu excepția celor din cadrul învățământului militar, se evaluează periodic de Ministerul Apărării.

Capitolul III. Învățământul teologic

Articolul 118. Dispoziții comune

(1) Statul asigură, în condițiile legii, libertatea învățământului religios, conform Constituției Republicii Moldova.

(2) Culele recunoscute oficial de stat pot organiza instituții de învățământ teologic pentru pregătirea personalului de cult și activității social-misionare ale cultelor, în condițiile prezentului Cod.

Articolul 119. Organizarea învățământului teologic

(1) Învățământul teologic se organizează numai după absolvirea învățământului general.

(2) Curriculumul învățământului organizat de culte se elaborează și se aprobă conform prevederilor prezentului Cod.

Titlul VII

Educația adulților

Capitolul I. Organizarea educației adulților

Articolul 120. Misiunea și organizarea educației adulților

(1) Educația adulților contribuie la menținerea competitivității economice și la ocuparea forței de muncă, asigură accesul continuu la tezaurul valorilor umane, la știință și cultură, în vederea adaptării la schimbările din viața social-economică și dezvoltării competențelor profesionale, și se desfășoară la libera alegere a persoanei.

(2) Educația adulților include:

a) formarea profesională continuă, care reprezintă totalitatea activităților de formare realizate formal în perioada postfinalizare a formării profesionale inițiale, de reluare a formării profesionale și pe tot parcursul activității profesionale;

b) educația nonprofesională formală, care reprezintă formarea/dezvoltarea generală a adulților în aspect cultural, socioeconomic, tehnologic: educația moral-civică, educația pentru sănătate, educația pentru antreprenariat, educația pentru societatea informațională, educația pentru schimbare, educația constituțională, educația demografică etc.

(3) Adulții au dreptul la formarea competențelor digitale de bază cu finanțare de la bugetul de stat, în condițiile stabilite de Ministerul Educației.

(4) Coordonarea domeniului educației adulților este în competența Ministerului Educației și a altor ministere de resort, în conformitate cu Regulamentul educației adulților, aprobat de Guvern.

(5) Educația adulților se realizează prin diverse forme (la zi, seral, cu frecvență redusă, la distanță) în Centrele de educație a adulților din cadrul diverselor instituții: școli/universități publice pentru adulți, universități deschise, case de cultură, școli de arte, biblioteci, muzee, centre de cultură, fundații, instituții de învățământ, de formare continuă, în întreprinderi, organizații publice și private.

(6) Evaluarea calității educației adulților revine Agenției Naționale a Calității în Învățământul Superior și în Cercetare.

(7) Registrul electronic al educației adulților include toată informația referitoare la beneficiarii activităților în cadrul educației adulților.

Articolul 121. Finanțarea educației adulților

(1) Finanțarea educației adulților se realizează din sursele bugetare alocate educației și extrabugetare, mijloacele achitate de persoane fizice și juridice pentru formarea profesională continuă, mijloacele asociațiilor profesionale și patronatelor, sponsorizări, donații, taxe, contribuții personale, fonduri externe (proiecte), surse bugetare din fondul de șomaj, alte surse financiare prevăzute de legislația în vigoare.

(2) Finanțarea formării profesionale continue a angajaților se realizează din contul surselor financiare bugetare în mărime de 2 la sută din fondul de salarizare pentru fiecare angajat în câmpul muncii.

(3) Pentru susținerea sistemului național de formare profesională continuă se constituie Fondul Național pentru Formarea Profesională Continuă, format din mijloacele financiare neutilizate de angajatori pentru formarea profesională, prevăzute în Codul muncii.

Capitolul II. Formarea profesională continuă

Art. 122. Misiunea formării profesionale continue

(1) Formarea profesională continuă reprezintă un domeniu fundamental al educației și cercetării în cadrul învățământului postuniversitar, care include un complex de activități de proiectare, realizare, management, evaluare, cercetare științifică, în vederea dezvoltării competențelor profesionale, de cultură generală și speciale, conform standardelor profesionale.

(2) Formarea profesională continuă satisface necesităților profesionale ale persoanelor angajate în câmpul muncii, realizează abilitarea lor cu noi competențe necesare în activitatea profesională, obținerea unor calificări profesionale noi sau complementare, racordarea nivelului de calificare la renovarea profesiei în vederea eficientizării și asigurării calității muncii.

(3) Obiectivul de bază al formării profesionale continue este corelarea cererii și ofertei pe piața muncii, modernizarea continuă a pregătirii profesionale și asigurarea flexibilității socioprofesionale în condițiile de permanentă schimbare, securizarea carierei profesionale.

Articolul 123. Forme, instituții și tipuri de formare profesională continuă

(1) Formarea profesională continuă este un drept și o obligație a adulților și se organizează pe domenii, specialități, specializări, ocupații, pornind de la necesitățile economiei naționale, solicitările angajatorilor și locurile oferite de piața muncii în formă de dezvoltare profesională /perfecționare, formare complementară, specializare profesională, reconversie profesională, recalificare, policalificare.

(2) Formarea profesională continuă se realizează:

- a) intern;
- b) extern;
- c) autoformare.

(3) Formarea profesională continuă internă se realizează:

- a) în centre comunitare de formare continuă, înființate de Direcțiile de învățământ prin consorțiu cu centrele/instituțiile de formare profesională continuă specializate acreditate;
- b) la locul de muncă al angajaților, organizate de organele specializate din cadrul instituțiilor, organizațiilor, întreprinderilor, firmelor etc. sau de angajatori;
- c) prin ateliere de creație, parteneriatul profesional, formarea reciprocă, participări la conferințe, seminare, cursuri (de scurtă durată, durată medie, lungă durată), cursuri la distanță, stagii de practică și de specializare.

(4) Formarea continuă externă se realizează:

- a) în centre specializate din cadrul instituțiilor de învățământ acreditate pentru conferirea calificărilor – facultăți, departamente, centre intrainstituționale;
- b) în instituții specializate de formare profesională continuă acreditate;
- c) în școli pentru adulți ca instituții publice (școli de artă, centre de cultură, biblioteci, muzee etc.);
- d) în centre de formare profesională continuă nonguvernamentale, acreditate în acest scop;
- e) prin diverse cursuri/stagii de formare (de lungă durată, de durată medie, de scurtă durată), traininguri, consiliere, ghidaj profesional, pachete opționale, la distanță, în bază de programe, ateliere de creație, seminare, conferințe, mese rotunde, burse de studiu, alte forme prevăzute de Regulamentul educației adulților.

(5) Autoformarea se realizează prin studiu individual, comunicări la diverse întruniri, conferințe, elaborarea de cărți, articole, publicarea rezultatelor investigațiilor științifice, participarea la expoziții, elaborarea diverselor materiale utilizate în producție, prin obținerea brevetelor de invenție, prin obținerea titlului de raționalizator, inventator, susținerea tezelor de masterat, doctorat, postdoctorat etc.

Articolul 124. Oferta de formare profesională continuă

(1) Programele de formare profesională continuă se elaborează de centrul/instituția de formare profesională continuă în baza standardelor profesionale de performanță și se coordonează cu ministerele de resort.

(2) Programele de formare profesională continuă sunt elaborate în conformitate cu Regulamentul educației adulților.

(3) Centrele/instituțiile de formare profesională continuă oferă diverse servicii de formare expuse în Catalogul ofertelor de formare continuă în corespundere cu examinarea necesităților în domeniul/ramura respectivă și în corespundere cu programele de formare profesională continuă acreditate.

(4) Formarea profesională continuă se realizează în baza sistemului de credite cumulative pentru formarea profesională continuă, prin alocarea unui număr de unități de credit pentru diferite activități de formare, prevăzute în Regulamentul educației adulților.

Articolul 125. Formatorii

(1) În domeniul de formare profesională continuă, activitățile de formare sînt realizate de formatori, cadre didactice și științifico-didactice specializate în educația adulților, care obțin acest statut în baza criteriilor stipulate în Regulamentul educației adulților.

(2) Formatorii pot fi:

a) formatori titulari ai centrelor/instituțiilor de formare profesională continuă, avînd ca funcție organizarea și desfășurarea activităților de formare, managementul operațiunilor de formare;

b) formatori titulari ai instituțiilor de formare inițială și continuă, care își divizează respectiv activitatea;

c) formatori-universitari de cercetare, care răspund unor solicitări specifice de formare profesională;

d) formatori-experti, care realizează activități de formare profesională continuă de scurtă durată, în special în aspect de specialitate;

e) formatori din lumea muncii și afacerilor.

(3) Norma didactică în auditoriu a cadrelor științifico-didactice formatori este racordată la specificul activității cu adulții, în conformitate cu prevederile Codului muncii și ale prezentului Cod și nu depășește 60 la sută din norma didactică pentru formarea profesională inițială.

Articolul 126. Dreptul la formare profesională continuă și responsabilități

(1) Orice instituție, întreprindere, organizație din sfera economiei naționale are obligația de a elabora politica proprie în domeniul formării profesionale continue a angajaților, strategia și planul anual al activităților de formare continuă externă, de monitorizare a activităților de formare profesională internă, conform legislației în vigoare.

(2) Angajatorul este responsabil de formarea profesională continuă a salariaților și este obligat să asigure condițiile necesare pentru formarea profesională a angajaților, alocând mijloace financiare pentru formarea continuă a personalului în mărime de cel puțin 2 la sută din fondul de salarizare.

(3) Pentru a participa la activitățile de formare profesională continuă externă, persoana depune o cerere de disponibilitate pe perioada respectivă cu menținerea salariului și păstrarea locului de muncă.

(4) Persoana angajată în câmpul muncii își stabilește propriul traseu de formare profesională continuă, în funcție de tipul programei de formare, acumulând numărul necesar de credite, în corespundere cu standardele de formare continuă.

(5) Persoanele care beneficiază de formare profesională continuă obțin:

- a) adeverință;
- b) certificat;
- c) atestat;
- d) diplomă de calificare/recalificare.

(6) Fiecare persoană angajată în câmpul muncii este responsabilă de propria formare profesională, este obligată să acumuleze, pe parcursul a cinci ani, credite transferabile și să confirme, o dată la 5 ani, acumularea numărului necesar de credite de formare profesională, confirmate într-un centru/instituție de formare profesională continuă.

(7) Asigurarea calității serviciilor de formare profesională continuă este responsabilitatea centrelor /instituțiilor de formare profesională continuă specializate.

Articolul 127. Evaluarea, monitorizarea, certificarea, acreditarea programelor/instituțiilor de formare profesională continuă

(1) Evaluarea și monitorizarea activităților de formare profesională continuă se realizează în baza standardelor de formare profesională.

(2) Rezultatele formării profesionale continue sînt confirmate prin actele respective și sînt recunoscute la angajarea în câmpul muncii, la reconfirmarea în post, la acordarea de grade și titluri, categorii de calificare, la atestarea cadrelor de toate nivelurile, conform legislației în vigoare.

(3) Evaluarea și acreditarea programelor/instituțiilor de formare profesională continuă se realizează de Agenția Națională de Evaluare a Calității în Învățămîntul Superior și în Cercetare.

Titlul VIII

Unități conexe și servicii adiacente sistemului educațional

Capitolul I. Bibliotecile din învățămînt

Articolul 128. Dispoziții comune

(1) Bibliotecile din instituțiile de învățămînt sunt parte integrantă în structura de organizare a unității de învățămînt și au misiunea:

a) de a participa la procesul didactic, de cercetare, de formare a personalității prin dezvoltarea/valorificarea resurselor documentare și informaționale, destinate susținerii programelor de învățămînt și de cercetare ale cadrelor didactice, cercetătorilor, studenților, elevilor și ale altor categorii socio-profesionale;

b) de a facilita accesul la resursele informaționale și utilizarea informației prin formarea culturii informaționale a utilizatorilor.

(2) Activitatea bibliotecii este asigurată de specialiști în domeniu, de regulă, cu pregătire superioară.

Articolul 129. Organizarea și funcționarea bibliotecilor din învățământ

(1) Bibliotecile din învățământ activează în baza unui regulament elaborat și aprobat de Ministerul Educației și a altor acte normative din domeniu.

(2) Bibliotecarii din învățământ au statut de personal didactic.

(3) Conferirea gradelor de calificare bibliotecarilor din învățământ se realizează în conformitate cu prevederile legale, acordându-li-se un spor lunar la salariu, după cum urmează:

pentru grad de calificare superior – 50%;

pentru grad de calificare unu – 40%;

pentru grad de calificare doi – 30%.

(4) Bibliotecile instituțiilor de învățământ pot crea consorții pentru achiziția partajată și utilizarea în comun a surselor infodocumentare (baze de date, reviste electronice etc.).

Capitolul II. Serviciile psiho-pedagogice și centrele logopedice și de asistență socială

Articolul 130. Dispoziții comune

În cadrul direcțiilor de învățământ funcționează servicii de consiliere psiho-pedagogică, centre logopedice interinstituționale și de asistență socială.

Articolul 131. Organizarea și funcționarea serviciilor psiho-pedagogice și a centrelor logopedice

Activitatea serviciilor de consiliere psihopedagogică, a centrelor logopedice interinstituționale și de asistență socială se reglementează prin regulament elaborat și aprobat de Ministerul Educației, în comun cu Ministerul Sănătății.

Capitolul III. Centrele de ghidare și consiliere în carieră

Articolul 132. Dispoziții comune

(1) Centrele de ghidare și consiliere în carieră au misiunea de a susține elevii și tinerii în procesul proiectării carierei, de a oferi instituțiilor de învățământ suport metodic în realizarea educației pentru carieră.

(2) În statele titulare ale Centrelor de ghidare și consiliere în carieră vor fi angajați, de regulă, consilieri educaționali licențiați în științele educației și masteranzi în consiliere psihopedagogică/educațională, psihologie socială și organizațională.

Articolul 133. Organizarea Centrelor de ghidare și consiliere în carieră

(1) Centrele de ghidare în carieră se organizează pe lângă direcțiile raionale(municipale) de învățământ, de comun acord și în colaborare cu autoritățile administrației publice locale și agențiile teritoriale pentru ocuparea forței de muncă.

(2) În instituțiile de învățământ vocațional/tehnic și superior pot fi organizate, ca subdiviziuni interioare, centre de consiliere în carieră.

Capitolul IV. Alternativele educaționale

Articolul 134. Dispoziții comune

(1) Alternativele educaționale reprezintă modalități de organizare școlară, care oferă soluții pedagogice diferite de cele oficiale.

(2) Prin alternativele educaționale statul garantează dreptul la educație diferențiată în baza pluralismului educațional.

Articolul 135. Organizarea alternativelor educaționale

(1) Alternativele educaționale din sistemul național de învățământ, public și privat, se organizează cu aprobarea Ministerului Educației, conform prevederilor prezentului Cod.

(2) Unitățile alternative de învățământ dispun de autonomie organizatorică și funcționează în conformitate cu specificul alternativei și standardele educaționale de stat.

(3) Alternativele educaționale se evaluează și se acreditează conform legii.

Titlul IX

Asigurarea calității, evaluarea și acreditarea în învățământ

Capitolul I. Principii generale

Articolul 136. Calitatea educației

Calitatea educației reprezintă o prioritate permanentă pentru orice prestator de servicii educaționale, precum și pentru angajații acestuia, astfel încât, prin calitatea activității lor, să se asigure credibilitatea în ceea ce privește calitatea serviciilor de educație.

Articolul 137. Evaluarea calității educației

(1) Evaluarea calității educației constă în examinarea multicriterială a măsurii în care prestatorul de servicii educaționale și programele acestuia îndeplinesc standardele educaționale și este internă și externă.

(2) Evaluarea calității educației vizează:

a) activități și tehnici cu caracter operațional, aplicate sistematic de o autoritate de inspecție/agenție de evaluare a calității, desemnată pentru a verifica respectarea standardelor prestabilite;

b) monitorizarea unităților de învățământ general de direcțiile raionale/municipale de învățământ;

c) monitorizarea specială după înființare în primii trei ani și ori de câte ori este necesar în condițiile prezentului Cod;

d) evaluarea externă periodică realizată de o agenție autohtonă sau internațională înscrisă în Registrul European al Agențiilor de Asigurare a Calității.

(3) Politicile de asigurare a calității educației din Republica Moldova sînt corelate cu cele promovate la nivel internațional.

Articolul 138. Evaluarea și asigurarea internă a calității

(1) Responsabili pentru asigurarea calității în învățământ sunt conducătorii instituțiilor de învățământ.

(2) La nivelul fiecărui prestator de servicii educaționale din Republica Moldova se instituie structuri speciale pentru evaluarea și asigurarea calității, care activează în baza unei strategii și a unui regulament aprobate de prestator, elaborate cu respectarea standardelor stabilite.

Articolul 139. Evaluarea externă a calității

(1) Evaluarea externă a calității, pentru prestatorul de servicii educaționale în învățământul general și vocațional/tehnic, este realizată de Ministerul Educației prin colaboratori externi, experți în evaluare și acreditare.

(2) Evaluarea externă a calității pentru prestatorul de servicii educaționale în învățământul superior este realizată de Agenția Națională de Evaluare a Calității în Învățământul Superior și în Cercetare.

(3) În cazul în care instituția prestatoare de servicii educaționale refuză să fie supusă evaluării externe, Ministerul Educației, la propunerea Agenției Naționale de Evaluare a Calității în Învățământul Superior și în Cercetare, declanșează, în mod automat, procedurile legale de desființare sau de absorbție a instituției respective într-o instituție acreditată.

Articolul 140. Autorizarea de funcționare provizorie

Autorizarea de funcționare provizorie pentru instituțiile de învățământ superior nou create și pentru programele educaționale este eliberată de Ministerul Educației și oferă instituției prestatoare de servicii educaționale dreptul de a desfășura procesul de învățământ.

Capitolul II. Evaluarea și acreditarea în instituțiile de învățământ superior

Articolul 141. Organizarea procesului de evaluare și acreditare în învățământul superior

Evaluarea și acreditarea în învățământul superior este realizată de Agenția Națională de Evaluare a Calității în Învățământul Superior și în Cercetare.

Articolul 142. Evaluarea și acreditarea programelor de studii în învățământul superior

(1) În învățământul superior evaluarea și acreditarea se realizează pentru fiecare program din ciclul de licență, masterat, doctorat sau program de formare continuă.

(2) Acreditarea programelor se face după evaluarea și autorizarea provizorie a acestora de Ministerul Educației, având ca scop confirmarea corespunderii lor standardelor educaționale, necesităților la zi în aspect de calitate, aspect socio-cultural și economic.

(3) Acreditarea inițială a programelor de studii se face după prima promoție de absolvenți. Reevaluarea programelor de studii se realizează după fiecare 2 promoții ale ciclului I.

(4) Criteriile și indicatorii pentru acreditarea programelor de studii sunt stipulate în standardele de calitate, elaborate de Agenția Națională de Evaluare a Calității în Învățământul Superior și în Cercetare, de comun acord cu Ministerul Educației.

Articolul 143. Evaluarea și acreditarea programelor de studii în instituțiile de învățământ superior private

(1) Programele de studii în instituțiile de învățământ superior private se supun evaluării și acreditării, în condițiile prezentului Cod.

(2) În cazul în care programul de studii din instituția de învățământ privată nu au fost acreditat în termenele prevăzute de prezentul Cod, absolvenții anului de studiu respectiv vor susține, cu aprobarea Ministerului Educației, examenele de absolvire, conform metodologiilor stabilite de minister, în cadrul unei instituții de învățământ acreditate, cu eliberarea, în modul stabilit,

a actelor de studii.

Titlul X Resursele umane în sistemul de învățământ

Capitolul I. Dispoziții comune

Articolul 144. Personalul din sistemul de învățământ

Personalul din învățământ este format din cadre didactice, cadre de conducere, cadre științifico-didactice, cadre științifice, elevi și studenți/doctoranzi, cursanți, personal tehnico-administrativ.

Articolul 145. Misiunea de bază a personalului didactic

(1) Cadrele didactice și de conducere, științifico-didactice și științifice constituie factorul determinant în asigurarea calității învățământului.

(2) Misiunea de bază a personalului didactic și de conducere constă în prestarea serviciilor educaționale privind formarea generală, formarea profesională inițială și continuă, în raport cu standardele educaționale și viziunile pedagogice proprii.

(3) Misiunea profesională este realizată de cadrele didactice și de conducere, în conformitate cu normele legale și etice.

(4) În instituțiile de învățământ private de tip gimnazial, liceal, vocațional/tehnic și superior, cel puțin 50% din cadrele didactice trebuie să fie angajate cu norma de bază în instituția de învățământ respectivă.

Articolul 146. Misiunea de bază a elevilor, studenților, doctoranzilor

(1) Elevii, studenții, doctoranzii sînt subiecți principali ai procesului educațional și factorul determinant în formarea resurselor umane la nivel național.

(2) Misiunea de bază a elevilor, studenților și doctoranzilor:

- a) vizează asumarea responsabilităților pentru formarea proprie pe parcursul întregii vieți;
- b) constă în formarea, autoformarea competențelor fundamentale și specifice pentru integrare eficientă socială și profesională.

Capitolul II. Drepturi și obligații

Articolul 147. Dispoziții comune

În instituțiile de învățământ:

a) se respectă Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția ONU privind Drepturile Copilului;

b) sînt interzise tratamentele și pedepsele degradante și aplicarea sub orice formă a violenței fizice sau psihice.

Articolul 148. Drepturile personalului didactic, științifico-didactic și științific

(1) Personalul didactic, științifico-didactic și științific are dreptul:

- a) să selecteze și să utilizeze programele de studii, tehnologiile didactice, manualele și materialele didactice aprobate de Ministerul Educației și alternative, pe care le consideră adecvate realizării standardelor educaționale de stat;

b) să aleagă și să fie ales în organele administrative și consultative ale instituției de învățământ;

c) să li se includă în vechimea în muncă pedagogică anii de studii universitare pedagogice de profil și activitatea didactică desfășurată anterior, în cazul trecerii la un alt nivel de învățământ;

d) să beneficieze de asigurare preferențială cu spațiu locativ și de alte facilități, garantate de stat, în conformitate cu legislația în vigoare;

e) să beneficieze de dreptul la acoperirea costului transportului tur-retur, în caz de deplasare a persoanei la serviciu în altă localitate, ce depășește distanța de 3 km;

f) să li se acorde indemnizații pentru procurarea materialelor metodice, abonarea la presa de specialitate etc.;

g) să li se acorde concediu de creație cu durata de până la trei luni, cu păstrarea salariului mediu lunar, pentru elaborarea de manuale și alte materiale didactice și științifice, cu aprobarea Ministerului Educației;

h) să se asocieze în organizații pentru apărarea intereselor și drepturilor profesionale și social-economice;

i) să solicite din propria inițiativă acordarea gradelor didactice.

(2) Cadrele didactice din instituțiile de învățământ private participă la manifestările academice, culturale, sportive și beneficiază de protecție, asistență socială și medicală în aceleași condiții ca și cadrele didactice din instituțiile de învățământ publice, în condițiile legii.

Articolul 149. Obligațiile personalului didactic, științifico-didactic și științific

Personalul didactic, științifico-didactic și științific este obligat:

a) să asigure calitatea procesului educațional prin realizarea standardelor educaționale de stat și a Curriculum-ului Național;

b) să respecte deontologia profesională;

c) să respecte drepturile celor instruiți;

d) să creeze condiții optime de dezvoltare a potențialului individual al copilului, elevului și al studentului;

e) să cultive, prin propriul exemplu, principiile morale de dreptate, echitate, umanism, generozitate, hărnicie, patriotism și alte virtuți;

f) să colaboreze cu familia și comunitatea;

g) să îndeplinească obligațiile prevăzute în contractul colectiv de muncă, statutul instituției, regulamentele interne și prevederile prezentului Cod;

h) să asigure securitatea vieții și ocrotirea sănătății celor instruiți în procesul de învățământ;

i) să-și perfecționeze continuu calificarea profesională;

j) să nu facă propagandă șovină, naționalistă, politică, religioasă, militaristă în procesul educațional;

k) să nu implice elevii/studentii/doctoranzii în acțiuni politice de stradă (mitinguri, demonstrații, pichetări etc.).

Articolul 150. Drepturile elevilor, studenților și doctoranzilor

(1) Elevii, studenții și doctoranzii au următoarele drepturi:

a) să fie asigurați, în limitele stabilite de legislație, cu bursă, cămin, manuale, asistență medicală, alimentație, servicii de transport;

b) să aleagă tipul instituției de învățământ;

c) să-și expună liber opiniile, convingerile, ideile;

d) să beneficieze de acces la informație;

e) să participe la administrarea instituțiilor de învățământ și în procesele de evaluare și promovare a calității educației, în condițiile prevăzute de prezentul Cod și regulamentele interne ale instituției respective;

f) să participe în cadrul unor proiecte/programe internaționale sau naționale de mobilitate academică;

g) să-și revendice drepturile legale, să se constituie, în conformitate cu legislația în vigoare, în asociații sau organizații nonpolitice, care au drept scop apărarea intereselor lor social-economice;

h) să beneficieze de garanții și compensații prevăzute de legislație pentru salariații care îmbină munca cu studiile, în cazul în care sînt încadrați în cîmpul muncii.

(2) În instituțiile de învățământ se constituie organe de autoadministrare a elevilor, studenților și doctoranzilor, care activează în conformitate cu actele normative în vigoare.

(3) Studenții, doctoranzii au dreptul la scutirea de plata taxei de studii, în corespundere cu regulamentul respectiv aprobat de Ministerul Educației.

(4) În caz de pierdere a capacității de studii, cauzate de starea sănătății, elevii, studenții, doctoranzii au dreptul la concedii academice, conform legislației în vigoare.

(5) În vederea realizării dreptului la educație al elevilor care au nevoie de asistență socială, statul suportă, în condițiile legislației, parțial sau integral, cheltuielile de întreținere în perioada de școlaritate, inclusiv a celor din școlile de tip sanatorial sau de tip familie, conform normativelor în vigoare.

(6) Elevii/studenții din instituțiile de învățământ private participă la manifestările academice, culturale, sportive și beneficiază de protecție, asistență socială și medicală în aceleași condiții ca și studenții instituțiilor publice, în condițiile legii.

(7) Elevii, studenții și doctoranzii beneficiază și de alte drepturi, consemnate în statutul instituției de învățământ.

Articolul 151. Obligațiile elevilor, studenților și doctoranzilor

(1) Elevii, studenții și doctoranzii sînt obligați:

a) să realizeze în termenele stabilite curriculumul pentru nivelurile respective de studiu;

b) să respecte actele reglatorii interne ale instituțiilor de învățământ;

c) să dispună de un comportament civilizată, să respecte normele de conviețuire în colectiv, să folosească și să păstreze patrimoniul instituției de învățământ.

(2) Elevii trebuie să urmeze învățământul obligatoriu, să îndeplinească cerințele statutului instituției de învățământ, să însușească materiile prevăzute de programele de studii și să frecventeze orele de clasă.

(3) Pentru absolvenții instituțiilor de învățământ este obligatorie cunoașterea limbii române în vederea integrării socio-profesionale.

(4) Elevii, studenții și doctoranzii pot avea și alte obligații consemnate în actele reglatorii interne ale instituțiilor de învățământ.

(5) Încălcarea de către elevi, studenți, doctoranzi a prevederilor actelor reglatorii interne conduce la sancționarea lor, până la exmatriculare.

Articolul 152. Drepturile și obligațiile părinților sau a reprezentanților legali

(1) Părinții sau reprezentanții legali au dreptul:

a) să aleagă instituțiile de învățământ și limba de instruire pentru copii;

b) să solicite respectarea drepturilor și libertăților copilului în școală;

c) să participe la elaborarea programului de activitate a instituției de învățământ;

d) să ia cunoștință de desfășurarea și conținutul procesului de învățământ, precum și de rezultatele evaluării copiilor lor;

e) în cazuri excepționale, să instruiască în familie copilul, asigurându-i posibilitatea de a obține studiile corespunzătoare unui anumit nivel de învățământ, în condițiile stabilite de Ministerul Educației;

f) să fie aleși în componența organelor administrative și consultative ale instituției de învățământ;

g) să înființeze asociații obștești ale părinților, în scopul dezvoltării învățământului, realizării, în comun cu instituțiile de învățământ, a obiectivelor procesului educațional.

(2) Părinții sau reprezentanții legali sunt obligați:

a) să asigure educarea copilului în familie și să-i creeze condiții adecvate pentru studii, dezvoltare a aptitudinilor, activitate extrașcolară și de autoinstruire;

b) să asigure instituționalizarea copiilor de vîrstă școlară obligatorie;

c) să colaboreze cu instituția de învățământ, contribuind la atingerea obiectivelor educaționale;

d) să monitorizeze, în colaborare cu administrația instituției și cadrele didactice, activitatea copilului în instituția de învățământ.

(3) Părinții sau reprezentanții legali care nu manifestă responsabilitate și nu asigură educarea și instruirea copilului sînt pasibili de răspundere, în conformitate cu legislația în vigoare.

Articolul 153. Ocrotirea sănătății în instituțiile de învățământ

Instituțiile medicale ale Ministerului Sănătății și instituțiile medicale departamentale asigură efectuarea întregului complex de măsuri în vederea ocrotirii sănătății preșcolarilor, elevilor și studenților, masteranzilor, doctoranzilor, precum și a personalului angajat în sistemul de învățământ, în conformitate cu legislația în vigoare.

Titlul XI

Administrarea sistemului de învățământ

Capitolul I. Atribuțiile autorităților publice centrale în domeniul învățământului

Articolul 154. Atribuțiile Guvernului

Guvernul:

a) asigură realizarea priorității educației;

a) organizează elaborarea proiectelor de acte legislative în domeniul educației și le prezintă Parlamentului spre examinare;

b) elaborează și aprobă acte normative privind realizarea legislației în domeniul educației;

d) monitorizează activitatea Ministerului Educației;

d) confirmă rectorii instituțiilor publice de învățământ superior;

e) contribuie la crearea și dezvoltarea sistemului de învățământ;

g) decide asupra propunerilor Ministerului Educației, ale altor autorități administrative centrale și ale instituțiilor publice, privind înființarea, reorganizarea sau dizolvarea instituțiilor publice de învățământ special, vocațional/tehnic, superior, de cercetare, de formare continuă.

Articolul 155. Atribuțiile Ministerului Educației

(1) Ministerul Educației are următoarele atribuții:

a) elaborează și promovează politica de stat în domeniul educației;

b) exercită controlul de stat asupra respectării legislației în domeniul educației;

c) realizează conducerea, monitorizarea și evaluarea sistemului național de învățământ;

- d) elaborează acte normative și exercită controlul asupra respectării lor;
- e) elaborează și aprobă standardele educaționale de stat, Curriculum-ului Național și exercită controlul asupra realizării lor;
- f) elaborează planul strategic de cheltuieli pentru sistemul național de învățământ, colaborând în acest scop cu autoritățile publice centrale și locale;
- g) elaborează proiectul bugetului de stat pentru sistemul de învățământ;
- h) elaborează și stabilește, în comun cu Ministerul Finanțelor, statele-tip de personal, mecanismul și normele de muncă și de finanțare a sistemului național de învățământ;
- i) coordonează și monitorizează activitatea financiară a instituțiilor publice de învățământ din subordinea Ministerului Educației;
- j) formulează și prezintă Guvernului propuneri de perfecționare a remunerării personalului didactic și a altor categorii de personal din sistemul de învățământ;
- k) coordonează activitatea de cercetare științifică în învățământul superior;
- l) coordonează activitatea de cercetare științifică în domeniul psihologiei și științelor educației;
- m) avizează conferirea titlurilor științifico-didactice;
- n) coordonează activitatea de formare inițială și continuă a cadrelor didactice și de conducere din învățământ;
- o) coordonează activitatea de evaluare a cadrelor didactice și de conducere din învățământ, în vederea conferirii/confirmării gradelor didactice și manageriale;
- p) decide asupra propunerilor autorităților administrației publice locale de nivelul doi, ministerelor, altor autorități administrative centrale, instituții publice și organizații, privind înființarea, reorganizarea sau lichidarea instituțiilor publice de învățământ primar, gimnazial și liceal;
- r) angajează, prin concurs, și concediază directorii instituțiilor de învățământ special și vocațional/tehnic publice, precum și directorii instituțiilor de învățământ publice de subordonare republicană;
- s) numește și eliberează din funcție conducătorii direcțiilor raionale (municipale) de învățământ, prin coordonare cu autoritățile administrației publice locale de nivelul II;
- ș) încheie acorduri de colaborare în domeniul educației și cercetării, în condițiile legislației în vigoare;
- t) organizează procesul de nostrificare și echivalare a actelor de studii, eliberate de instituțiile de învățământ din străinătate;
- ț) negociază și semnează convențiile colective de muncă din învățământ;
- u) participă, după caz, în comun cu alte autorități administrative centrale la activități de fortificare a sănătății elevilor, studenților și salariaților din învățământ, de practicare a culturii fizice și a sportului;
- v) asigură, în mod gratuit, cu manuale școlare copiii din grupele pregătitoare de 5–7 ani și elevii din învățământul primar;
- w) propune candidaturi pentru distincții de stat;
- x) elaborează și dă publicității raportul anual despre starea actuală din sistemul de învățământ;
- z) exercită alte atribuții stabilite prin lege.

(2) Pentru exercitarea atribuțiilor în sfera de competență, Ministerul Educației poate constitui consilii, comisii, grupuri de experți și alte organe consultative.

Capitolul II. Atribuțiile autorităților publice locale în domeniul învățământului

Articolul 156. Atribuțiile direcțiilor de învățământ

(1) Direcțiile de învățământ sînt organe specializate de conducere a învățământului, care funcționează în raioane, municipii și UTA Găgăuzia.

(2) Structura-tip și Regulamentul-tip al direcțiilor de învățământ se stabilește de Guvern, la propunerea Ministerului Educației, în coordonare cu ministerele, alte autorități administrative centrale de resort și autoritățile administrației publice locale de nivelul II.

(3) Directorul direcției de învățământ este ales prin concurs și este numit în funcție prin ordinul ministrului educației, prin coordonare cu autoritățile administrației publice locale de nivelul II, pe un termen de 4 ani, nu mai mult de 2 termene consecutive.

(4) Șeful direcției de învățământ a UTA Găgăuzia se confirmă, pe un termen de 4 ani, nu mai mult de 2 termene consecutive, de Comitetul executiv al Găgăuziei, la propunerea Guvernatorului, prin coordonare cu Ministerul Educației, în baza criteriilor de competență profesională și managerială.

(5) Direcțiile de învățământ au următoarele atribuții:

- a) realizează conducerea, monitorizarea și evaluarea învățământului la nivel local;
- b) asigură, în aria lor teritorială, respectarea legislației și promovarea politicii de stat cu privire în domeniul învățământului;
- c) asigură conlucrarea instituțiilor de învățământ din subordine cu autoritățile administrației publice locale și cu Ministerul Educației;
- d) asigură funcționarea eficientă a rețelei instituțiilor de învățământ general, extrașcolar, de artă și de sport din subordine și exercită inspecția școlară;
- e) asigură suport didactic și metodic instituțiilor de învățământ și personalului didactic;
- f) contribuie la finanțarea și dezvoltarea bazei tehnico-materiale a instituțiilor de învățământ din subordine;
- g) asigură, în comun cu autoritățile administrației publice locale, condiții adecvate de activitate a personalului didactic și elevilor, precum și protecția socială a acestora;
- h) organizează activitatea de formare continuă a cadrelor didactice;
- i) coordonează organizarea examenelor de absolvire din instituțiile de învățământ și a concursurilor (olimpiadelor) școlare;
- j) asigură, în comun cu părinții și autoritățile administrației publice locale, școlarizarea obligatorie a copiilor cu vârsta de pînă la 16 ani;
- k) angajează, în bază de concurs, și eliberează din funcție directorii instituțiilor de învățământ preșcolar, primar, gimnazial, liceal, extrașcolar, de arte și sport publice din subordine, cu consultarea prealabilă a autorităților administrației publice locale de nivelul corespunzător.

Articolul 157. Atribuțiile autorităților administrației publice locale în domeniul învățământului

(1) Autoritățile administrației publice locale de nivelul I și nivelul II, în limita competențelor stabilite de legislație:

- a) asigură respectarea legislației învățământului în teritoriu;
- b) iau decizii, privind constituirea, raționalizarea și dezvoltarea rețelei școlare din teritoriul administrat;
- c) arondează teritoriul administrat la instituțiile de învățământ general din subordine;
- d) stabilesc amplasarea și țin evidența instituțiilor de învățământ private din teritoriu;

- e) asigură școlarizarea obligatorie, în comun cu alte autorități, a tuturor copiilor cu vârsta de pînă la 16 ani;
 - f) asigură transportarea gratuită a elevilor și pedagogilor la instituțiile de învățămînt din localitățile rurale, la distanțe ce depășesc 3 km;
 - g) acordă ajutor material și financiar familiilor socialmente vulnerabile cu copii preșcolari și copii școlarizați în învățămîntul obligatoriu, în modul stabilit de lege;
 - h) asigură protecția socială a personalului din instituțiile de învățămînt;
 - j) organizează asistența medicală gratuită, alimentarea copiilor, odihna și recrearea elevilor în timpul vacanțelor;
 - i) contribuie la plasarea în cîmpul muncii a absolvenților orfani;
 - j) asigură organizarea, în aria teritorială de activitate, a competițiilor sportive (campionate, cupe, turnee etc.) și a activităților sportive cu caracter de masă.
- (2) Autoritățile administrației publice locale de nivelul doi decid asupra propunerilor autorităților administrației publice locale de nivelul întâi privind înființarea, reorganizarea sau dizolvarea instituțiilor de învățămînt preșcolar și extrașcolar publice.

Titlul XII

Finanțarea și baza tehnico-materială a învățămîntului

Capitolul I. Finanțarea sistemului de învățămînt

Articolul 158. Principiile și sursele finanțării învățămîntului

- (1) Finanțarea sistemului de învățămînt se realizează în baza principiului finanțării învățămîntului ca formă de investiții publice.
- (2) Sursa prioritară de finanțare a sistemului de învățămînt public o constituie bugetul de stat și bugetele unităților administrativ-teritoriale.
- (3) Finanțarea instituțiilor de învățămînt private se efectuează din sursele fondatorilor și din taxele de școlarizare.
- (4) Instituțiile de învățămînt pot beneficia și de alte surse de finanțare:
- a) venituri provenite din prestarea de servicii contra plată, din contracte de cercetare științifică, de proiectare, de consultanță sau de expertiză, precum și din contracte pentru alte servicii educaționale și științifice, care se reflectă pe conturi distincte, în condițiile legii;
 - b) venituri provenite din comercializarea articolelor confecționate în procesul de studiu (în gospodăria didactice, ateliere experimentale etc.), precum și din darea în locațiune a localurilor, echipamentelor, terenurilor și a altor bunuri proprietate publică sau privată;
 - c) granturi, sponsorizări și donații;
 - d) alte surse legale.
- (5) Nomenclatorul serviciilor educaționale cu plată, prestate de instituțiile de învățămînt publice, se aprobă de organul ierarhic superior sau de autoritățile administrației publice locale, conform competențelor lor.
- (6) Statul garantează finanțarea formării inițiale și continue, cu finanțare de la bugetul de stat, conform Planului de înmatriculare, aprobat anual de Guvern.
- (7) Instituțiile de învățămînt preșcolar, primar și gimnazial private pot beneficia și de susținere din partea statului, în modul stabilit de Guvern.
- (8) Relațiile dintre instituțiile de învățămînt și persoanele fizice sau juridice se reglementează în temeiul unui contract de prestare a serviciilor educaționale contra plată, în care

sînt specificate drepturile și obligațiile părților, termenul de instruire, mărimea taxei pentru studii etc.

(9) Mărimea taxei pentru studii și alte servicii prestate se stabilește de fiecare instituție de învățămînt în parte, prin coordonare cu Ministerul Educației.

Articolul 159. Modalitățile de finanțare și gestionare financiară a învățămîntului

(1) Finanțarea învățămîntului se realizează pe 4 compartimente:

- a) finanțare-standard: cost standard per elev/student și coeficient de ajustare;
- b) finanțare compensatorie: pentru copiii cu nevoi speciale, copiii dotați, programe experimentale sau de alternativă, programe de performanță în învățămîntul superior etc.;
- c) finanțare complementară: pentru modernizarea bazei tehnico-materiale și didactice, pentru subvenționarea alimentării, transportului, cazării etc.;
- d) finanțare pe programe în bază de concurs.

(2) Costul-standard poate servi drept bază pentru calcularea taxelor de studii.

(3) Instituțiile de învățămînt vocațional/tehnic, superior și de formare continuă, în condițiile legii, pot acumula și utiliza mijloace speciale, provenite din taxele achitate de către persoane fizice și juridice interesate, inclusiv din străinătate, pentru instruirea, perfecționarea și recalificarea profesională pe bază de contract.

(4) Finanțarea din mijloacele speciale, inclusiv donațiile și sponsorizările, indiferent de mărimea acestora, nu condiționează reducerea alocațiilor bugetare pentru învățămînt.

(5) Normele de finanțare a instituțiilor de învățămînt private nu pot fi mai mici decît normele de finanțare respective a instituțiilor publice de învățămînt.

(6) Instituțiile de învățămînt vocațional/tehnic, superior și de formare continuă pot desfășura activități economice în condiții de autogestiune financiar-economică, în modul stabilit de legislație.

(7) Învățămîntul poate fi susținut de societăți, asociații profesionale și de patronat și tutelare, în conformitate cu legislația în vigoare.

(8) Persoanele juridice, în condițiile legislației în vigoare, au dreptul să susțină din mijloacele proprii dezvoltarea bazei tehnico-materiale a instituțiilor de învățămînt publice și private, inclusiv pentru acoperirea cheltuielilor de pregătire și formare continuă a cadrelor.

(9) Veniturile instituției de învățămînt, obținute din activitatea economică desfășurată, sînt intangibile și se folosesc pentru dezvoltarea instituției.

(10) Instituțiile de învățămînt se eliberează de plata tuturor impozitelor, inclusiv și a impozitului funciar.

(11) Activitățile antreprenoriale ale instituțiilor de învățămînt de toate nivelurile și formele de proprietate sînt scutite de taxa pe valoare adăugată.

(12) Ministerul Educației menține Fondul special de manuale aprobat anual prin legea bugetului de stat pentru anul corespunzător. Modul și mecanismul de funcționare a Fondului special de manuale se reglementează de Guvern.

(13) Instituțiile de învățămînt vor prevedea anual în planurile de finanțare cheltuieli:

- a) pentru dezvoltarea propriului sistem informațional, la nivel de cel puțin 1% din toate alocațiile anuale aprobate;
- b) pentru dezvoltarea resurselor documentare și informaționale ale bibliotecilor la nivel de cel puțin 1% din alocațiile anuale aprobate.

(14) Retribuirea muncii în instituțiile de învățămînt private se efectuează conform statutului propriu și legislației muncii.

(15) Agenții economici participă la formarea profesională a angajaților, în conformitate cu prevederile Codului muncii.

Capitolul II. Patrimoniul și baza tehnico-materială a sistemului de învățământ

Articolul 160. Patrimoniul sistemului de învățământ

(1) Patrimoniul și baza tehnico-materială a sistemului de învățământ se constituie din clădiri, instalații inginerești, biblioteci, laboratoare, ateliere, cantine, clinici, terenuri, gospodării didactico-științifice, echipamente, mijloace de transport, utilaje și alte mijloace fixe și circulante.

(2) Fondurile fixe și circulante ale instituțiilor de învățământ publice sînt proprietate de stat și se atribuie instituțiilor de învățământ cu drept de gestiune operativă.

(3) Patrimoniul instituției de învățământ private nu poate fi retras pe parcursul activității acesteia, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

(4) Confiscarea și înstrăinarea clădirilor arendate sau date în folosință instituțiilor private de învățământ se permite doar după expirarea termenului contractului de locațiune sau de dare în folosință a clădirilor respective.

(5) Se interzice înstrăinarea și transmiterea cu drept de proprietate a edificiilor, construcțiilor și terenurilor aferente, aflate în proprietatea instituțiilor publice din sistemul de învățământ, cu excepția cazurilor cînd înstrăinarea și transmiterea are loc în cadrul sistemului și în scopul asigurării funcționalității eficiente a acestuia.

(6) În cazuri de excepție (deteriorare sau neutilizare timp îndelungat), schimbarea destinației, înstrăinarea și transmiterea edificiilor, construcțiilor și terenurilor aferente, aflate în proprietatea instituțiilor de învățământ publice, în alte scopuri decît cele educaționale, se efectuează la propunerea administrației publice locale de nivelul II și cu acordul Ministerului Educației, prin hotărîre de Guvern.

(7) Instituțiile de învățământ pot transmite în locațiune localurile, terenurile aferente și alte bunuri aflate în proprietatea lor, numai cu acordul fondatorului, prin procedura de concurs public.

(8) Instituțiile de învățământ private se folosesc de dreptul prioritar la cumpărarea (privatizarea) clădirilor, terenurilor și spațiilor de stat sau municipale arendate de către ele și supuse procesului de înstrăinare.

Articolul 161. Baza tehnico-materială a sistemului de învățământ

(1) Dezvoltarea bazei tehnico-materiale a instituțiilor de învățământ se asigură din contul mijloacelor bugetare, al mijloacelor speciale ale instituțiilor și al altor surse legale.

(2) Statul asigură dezvoltarea bazei tehnico-materiale a sistemului de învățământ public, utilizarea instituțiilor de învățământ la nivelul standardelor naționale elaborate de Ministerul Educației.

(3) Instituțiile de învățământ private vor dispune, cu drept de proprietate privată sau cu drept de folosință, de bază tehnico-materială pentru desfășurarea procesului educațional, conform standardelor de stat.

(4) Autoritățile administrației publice centrale și autoritățile administrației publice locale, agenții economici au dreptul, în conformitate cu legislația în vigoare și în scopuri educaționale, să transmită, în folosință gratuită sau contra plată, instituțiilor de învățământ clădiri, utilaje, materiale pentru organizarea procesului educațional, instalații, aparate, mijloace de transport, spații locative, terenuri etc.

(5) Unitățile economice au dreptul să susțină din mijloacele proprii dezvoltarea bazei tehnico-materiale a instituțiilor de învățământ, inclusiv pentru acoperirea cheltuielilor de pregătire și formare continuă a cadrelor.

Titlul XIII

Relațiile externe și colaborarea internațională în învățământ

Articolul 162. Cooperarea internațională

(1) Cooperarea internațională în domeniul învățământului și cercetării se realizează, în conformitate cu legislația Republicii Moldova și cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

(2) Ministerul Educației are dreptul să stabilească relații și să încheie acorduri, protocoale, memorandumuri în cadrul colaborării internaționale, precum și să participe la proiecte și manifestări internaționale în domeniul învățământului și cercetării științifice.

(3) Instituțiile de învățământ au dreptul să stabilească relații directe de colaborare și parteneriat cu instituțiile de învățământ din străinătate, prin coordonare cu Ministerul Educației și cu alte autorități ale administrației publice centrale, în caz de necesitate, în vederea:

- a) participării la programele de mobilitate și de schimb academic;
- b) realizării activităților de cercetare și a manifestărilor științifice comune;
- c) efectuării cercetărilor științifice fundamentale și aplicative la comanda persoanelor juridice din străinătate;
- d) elaborării și aplicării, în colaborare cu instituții de învățământ din străinătate, a curriculumurilor comune;
- e) fondării, cu participarea partenerilor străini, a unităților structurale ale instituției de învățământ (centre, laboratoare, parcuri tehnice);

- f) obținerii calității de membri ai organizațiilor regionale internaționale neguvernamentale;
- g) participării în programe și proiecte regionale și internaționale.

(4) Acțiunile în cadrul acordurilor, protocoalelor interstatale și interguvernamentale sau interministeriale sînt finanțate în conformitate cu legislația în vigoare.

(5) Programele și proiectele internaționale sînt finanțate conform legislației în vigoare sau, după caz, în cadrul legal al politicilor europene.

(6) Anual, prin legea bugetului de stat, se aprobă mijloace financiare pentru susținerea mobilității academice și profesionale peste hotarele țării.

Articolul 163. Cooperarea cu organizațiile regionale și internaționale

(1) Ministerul Educației acordă prioritate cooperării în domeniul educației cu Uniunea Europeană în cadrul unor proiecte și programe de parteneriat și cooperare.

(2) În scopul modernizării și ralierei sistemului educațional național la valorile și standardele europene, precum și în scopul participării la edificarea spațiului european al învățământului superior în cadrul Procesului Bologna, Ministerul Educației participă la programele și proiectele de cooperare la nivel regional și internațional promovate de organizațiile internaționale.

(3) Ministerul Educației autorizează și monitorizează activitatea voluntarilor din străinătate care prestează servicii educaționale și a organizațiilor neguvernamentale, care implementează diverse proiecte și programe internaționale în cadrul sistemului educațional național, în conformitate cu legislația în vigoare.

Articolul 164. Studiile în străinătate

(1) Statul asigură mobilitatea academică și profesională în conformitate cu actele normative naționale și internaționale.

(2) Cetățenii Republicii Moldova au dreptul la studii în străinătate în baza unor acorduri interstatale și interguvernamentale sau interministeriale de colaborare, precum și în baza unor contracte individuale cu instituțiile de învățământ din străinătate.

(3) Persoanele înmatriculate la studii în străinătate în baza acordurilor/protocoalelor de colaborare beneficiază de facilități și drepturi stipulate în documentele respective.

(4) Cetățenii Republicii Moldova, absolvenți ai instituțiilor de învățământ din străinătate, beneficiază, la încadrarea în câmpul muncii, de drepturi egale cu drepturile absolvenților instituțiilor de învățământ de același nivel din Republica Moldova.

(5) Actele de studii obținute în străinătate sînt recunoscute și echivalate de Ministerul Educației.

Articolul 165. Admiterea la studii, drepturile și obligațiile elevilor, studenților, doctoranzilor cetățeni străini

(1) Admiterea la studii a cetățenilor străini și apatrizilor se realizează în baza:

- a) tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;
- b) acordurilor dintre instituțiile de învățământ autorizate în modul stabilit;
- c) programelor de mobilitate academică;
- d) contractelor individuale încheiate cu instituțiile de învățământ.

(2) Admiterea la studii a cetățenilor străini și apatrizilor se va realiza cu acordul Ministerului Educației, ca urmare a recunoașterii și echivalării actelor de studii prezentate de candidați.

(3) Dreptul de organizare a studiilor pentru cetățenii străini și apatrizi îl dețin, în exclusivitate, instituțiile publice și private la specialitățile acreditate.

(4) Instruirea cetățenilor străini și apatrizilor se efectuează în limba română sau, la solicitarea candidaților, într-o altă limbă de circulație internațională, în funcție de posibilitățile sistemului de învățământ și în limita mijloacelor bugetare alocate în acest scop.

(5) Cetățenii străini și apatrizii care studiază în Republica Moldova, cu excepția celor care beneficiază de burse acordate de stat, achită taxe de studii, în conformitate cu actele normative în vigoare.

(6) În cazul în care cetățenii străini și apatrizii nu posedă limba română, studiile vor fi precedate de cursuri de pregătire pentru admiterea în învățământul superior. Cursurile de pregătire pentru cetățenii străini, înscriși la studii în baza acordurilor interguvernamentale și interministeriale, se consideră parte integrantă a studiilor superioare.

Titlul XIV Dispoziții finale și tranzitorii

Articolul 166.

(1) Începînd cu anul de studii 2011-2012:

- a) nu se va efectua admiterea absolvenților de gimnazii în școlile medii de cultură generală;
- b) înmatricularea absolvenților învățământului general în instituțiile de învățământ superior se va efectua în baza diplomei de bacalaureat.

(2) Școlile medii de cultură generală se vor reorganiza în gimnazii sau licee, în funcție de potențialul didactic și de baza lor tehnico-materială.

(3) La data intrării în vigoare a prezentului Cod, se organizează concursuri de alegere a conducătorilor instituțiilor de învățământ de toate nivelurile (general, vocațional/tehnic și superior), cu excepția celor care au fost deja aleși prin concurs.

Articolul 167.

La data intrării în vigoare a prezentului Cod, se abrogă Legea învățământului nr. 547-XII din 21 iulie 1995, Legea nr. 1257-XIII din 16 iulie 1997 cu privire la evaluarea și acreditarea instituțiilor de învățământ din Republica Moldova și Legea nr. 423-XIV din 4 iunie 1999 privind aprobarea Regulamentului de evaluare și acreditare a instituțiilor de învățământ.

Articolul 168.

Guvernul, în termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentului Cod, va aduce actele sale normative în concordanță cu prezentul Cod.

Articolul 169. Prezentul Cod intră în vigoare_____.